

MAGYARAI



Nagys. Kozma András úrnak
HUNGARIA BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 55.

Főszerkesztő és szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T.
Felelős igazgató: FOLLMANN GÉZA
Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyáriás Elemér**

Üdvözlés az új főpásztornak

Kolozsvár város ősi főtemplomában most vasárnap szentelik föl Erdély római katolikus egyházmegyéjének újonnan kinevezett püspökét, az egyszerű csikszentdomokosi székely családból fölemelkedett Márton Aront. A fölszentelés ünnepén püspöktársai kézzrátételükkel továbbadják neki azt a lelki hatalmat, amit egykor, az Egyház megalapításakor maga Krisztus Urunk adott az apostoloknak, hogy elmenvén, tanítsanak meg minden népeket az Isten országáért dolgozó és e küzdésben fömagasztosuló életre. És a fölszenteléskor aláesdeklik az új főpásztorra a Szentlélek kegyelmét, hogy ez a kegyelem adjon neki erőt az apostoli hivatás teljesítésére, a hithűségben való példaadásra, a nép lelkének megőrzésére és Istenhez való emelésére. Adjon neki erőt, hogy se viszontagság, se kényelmek ragyogása őt a népéért való örökös gond és szorgos fáradozás buzgóságában ellankadni ne engedje.

A hívő közönség meghatottan gondol a püspökszentelés ősi szertartásának erre a mély és igazi jelentőségére. Ennek a hívő közönségnek az érzését akarjuk tolmácsolni, mikor az új főpásztort a keresztény testvéri szeretet érzésével és odaadó alázatosságával üdvözöljük. Azzal az alázatossággal, mely nem félénk meghunyászkodás, nem az alszerénységek hamis hajlongása, hanem emberi rendeltetésünk tisztalátású fölismerése, sorsunk Istentől függésének a tudatossága, s a bizalom abban, hogy életünknek Istentől adott nagy értelme van és éppen azért ez az élet nem hiábavaló. Alázatosságunkban benne van a mindenség. Alkotójához való végtelen távolságok megmérése, de benne van az Óhoz való végtelen közelség megérzése is. A hit van benne, hogy lélektisztasággal az élet igazi fölemelkedése mind elérhető.

Ezek átérzésével üdvözöljük az új főpásztort, kit Isten arra rendelt, hogy népének lelki vezére legyen. Jól tudjuk, hogy eddigi életpályája a társadalmi viszonyok egész nagy változatosságán átvitte őt, s megmutatta neki és át is élette vele a küzdelem és helytállások sokféleségét. A falu gondjai közül indult el, hogy könyvekből tanuljon, de mihamar a világháborús csatatereken kellett tanúságot tennie az önjeláldozások vércsordulásig menő készségéről. Aztán a világ társadalmi megrázkódtatásának nagy megrendüléseiben kellett résztvennie, a kézzel dolgozó munkások sorsában is osztoznia, majd így megtalálnia a papi pályára vezető utat, hogy a föld nyomorúságain és szenvedésein túl a világ fölötti szellemi erők végtelenségeit is megláthassa. Azt a magasabbrendűséget, honnan a lélek ereje az anyagi világ zavarai közé is el tudja hozni a rendet, a megnyugvást, a kiegyenlítő eligazodást.

Fölismerhette, hogy a társadalmi élet meggyógyulása végett egy új nemzedék alulról épülő közösségi megszokása kell, az önzetlenségek nagy rendszerének a kialakulása. Erre rá kell nevelődnie az ifjúságnak, rá kell nevelődnie a névtelen, széles néprétegeknek, s nem kényszerként és rabszolgamódra kell vállalnia a társadalmi megújulás küzdelmét, de önként szeretetből, az igazi élethivatás megszokásával, s az ahhoz való ragaszkodás lelkesült odaadásával. Márton Aron eddigi papi élete az erről való tanúságtételek egyre megragadabb megnyilvánulása volt, akár ifjúsági hitszónokként, akár az iskolák Katolikus Népszövetség igazgatójaként, akár az iskolák színvonalának emeléséért dolgozó lapszerkesztőként állott ki a küzdőtérre.



Márton Aron püspök

Ilyen előkészület után jutott az egyházkormányzat egyre szövevényesebb teendői közé, hol a gyakorlati élet nehézségei súlyos gazdasági és anyagi kérdéseket is dobtak közbe, hogy a lelki közösséget megzálalják a létfenntartás földi gondjaival. Isten kegyelme erőt adott Márton Aronnak, hogy ebben a helyzetben is lélekerővel fölismerhesse a tennivalók sorrendjét, s a gazdasági kérdések zűrzavarosságát elemeire tudja bontani és a szellemi élet fölényét győztessé tudja tenni fölölttük. Így bizonyosodott be, hogy a lélekerő, a szellem fölszabadítóan tud hatni, s az anyagiak fölött a szellem hatalma az önzetlenség és a szeretet útján mindig elrendező és kiegyenlítő tud lenni. Ez a nagy tanulság az, amit az új főpásztornak a legutóbbi években kifejtett egyházigazgatási tevékenységéből igen világosan kiolvashatunk.

Apostoli kormányzóvá, majd püspökké történt kinevezése mindenütt osztatlan örömet keltett. Azt az örömet, mellyel akkor szoktak örövendeni, ha egy népnek a lelke kívánsága teljesül. Márton Aron püspöki székbe emelése egyet jelentett az ő népe kívánalmának a teljesedésével. Ezért okozott olyan osztatlan, lelkes örömet az ő püspöki kinevezése, amilyen örömben még nem igen volt része az erdélyi hívő közönség minden rangú és rendű néprétegének. Most, amikor a fölszentelési ünnepen fölolvassák a püspöki kinevezésről szóló pápai bullát, könnyező szemekkel ott fog állani az ünneplő közönség első soraiban Márton Aron édesanyja, édesapja és három testvére, mindenik az egyszerű székely falusi viseletben. Ott fog állani a szülőfalunak, Csikszentdomokosnak az egyszerű falusi ruházatba öltözött küldöttsége. Velük az egész egyszerű nép fog ott állani.

Ezeknek az örömkönyvében lesz meg az ünneplés külső lényének legbensőbb ragyogása.

A Gondviselés fia: Márton Aron

Az erdélyi katolikusok új püspökének nagytanulságú életútja

„Csiki fenyőkből faragták a bölesőt, amelyben édesanyám ringatott, csiki fenyőből ácsolják majd a koporsót is, melyben eltemetnek”, — mondotta Márton Aron az erdélyi egyházmegye új püspöke, amikor kormányzó kinevezésekor híveinek serege üdvözlő szavakkal járult elébe. A fenyő szik-
 és sovány talajba kapaszkodik, a koronája mégis magasba tör, magasabbra, mint bármely más fa ezen a földön: mélyeséges jelképség van azért ezekben az egyszerű és mégis oly költői szavakban. Szimbólum, mely Márton Aron életében szemünk előtt válik valósággá és korszakot építő jelentőségé.

A szülői ház és a diákpálya

Ez a jelentős élet, mely nehéz időkben állott élénk példaképül és vezető csillagul, 42 évvel ezelőtt indult el földi pályafutásán az erdélyi katolikus magyarság kiapadhatatlan forrásvidékének egyik kis falujából, Csikszentdomokosról. 1896 augusztus 26-án született. Szülei Márton Ágoston és Kurló Juliánna voltak. Mind a kettő ma is él. Az atya büszkélkedik fiának nagy felemelkedésével, az anya aggodó szeretettel félti gyermekét a súlyos teher viselésétől, mert csak a gyöngye palántát látja benne, kit anyai szeretettel és gondnal, annyi aggodalom között nevelt emberré. A ház, amelyben született, az egyszerű, de tekintélyes székely gazdálkodónak falusi háza: a falu főhelyén áll és ezzel a család ősi települését bizonyítja. Takaros és tiszta épület, azok közül való, melyek vallásos, nemzethű magyar családoknak adnak meleg otthont.

A házasságból négy gyermek születik, három fiú és egy leány. A másik három gyermek otthon marad és tovább folytatja a gazdálkodó elődök fáradságos, de szép életét. A kis Aron pedig elindul a tanuló csiki székelyek göröngyös útján. A népiskola öt osztályát szülőfalujában végzi el 1903-tól 1907-ig. Ősi hagyományokhoz híven középiskolai tanulmányokra a csiksomlyói, majd később a csikszeredei katolikus gimnáziumokba kerül. A csiksomlyói években csoportkép készült arról az osztályról, melynek a kis Aron tanulója volt. Jellemző kis részlet ezen a képen, hogy a glédába állított gyermekek között a kis Aron az egyetlen, ki az ősi népviseletben, zekében és székely harisnyában ül komolyan a helyén.

Háromszoros sebesülés a háborúban

A középiskola nyolcadik osztályát a gyulafehérvári püspöki gimnáziumban járta. A világháború már itt találta és Márton Aron alighogy letette sikerrel az érettségét, a férfiúi élet új és sokkal súlyosabb vizsgája elé került: a háborúba. A 82-ik székely galogezredhez vonult be és hosszú huszonnégy hónapban keresztül osztotta meg a vitéz csapattestnek minden háborús veszedelmét és gondját. Háromszor sebesült meg és katonai érdemeit vitézi kitüntetések bizonyítják. Megkapta a kis ezüst vitézségi érmet, majd később tiszt korában a hadiékítményes Signum Laudist, haretéri szolgálatainak bizonyításául pedig a Károly csapat-keresztet.

A háborúnak és az azt követő viszontagságoknak lezajlása után, visszakerült szülőföldjére. A falusi csendben és magányban, két évnek lelki vívódása közben ért meg benne a papi hivatás. E két vívódó év alatt átélte és közvetlen közelből látta azokat a mérhetetlenül nehéz, sokszor megoldhatatlan problémákat, melyek előtt az erdélyi magyar ifjúság ma is áll, amikor a szülői nagy áldozatok árán megszerzett érettségi után utat keres az életbe.

1920-ban a háborút viselt hadnagy a gyulafehérvári pappnövevényben jelentkezik és 1924 július első felében pappá szentelik. Csupán 14 év telt el tehát azóta, hogy a mai püspök, mint fiatal levita először borult le az oltár előtt és eljegyezte magát egész életére egyházzal és egyházmegyével.

A papi pályán

Első állomáshelye Ditró volt, hol fiatal káplán éveit töltötte el. 1925-ben Gyergyószentmiklósra segédlelkész és az állami gimnázium hit-tanára. Három év múlva Marosvásárhelyen hit-tanár. 1929-ben a nagyszabású Terézianum tanulmányi felügyelője és verestoronnyi plébános. Már ezek az első állomáshelyek is mutatják azt a forró érdeklődést, mellyel az ifjúság, az ifjúságon keresztül pedig a jövő felé fordul.

A fiatal pap tevékenysége korán felhívja figyelmünk figyelmét. Alig telik el néhány év fel-

szentelése óta és Mailáth Gusztáv Károly gróf, Erdélynek apostoli püspöke közvetlen környezetébe rendeli. Az 1930—32 években itt látja el az udvari káplán és a püspöki levéltáros hivatását. A



Márton Aron, mint zászlós a világháború idején

Gondviselésnek csodálatos előrelátását bizonyítja ismét életének ez a fordulata. A nagy püspöknek udvarában belépett a püspöki kormányzás sok gondjába és nagy felelősségébe. De kijárja a tekintélytartásnak és a kormányzó bölcsességnek inasveit is.

Senkit sem lep meg, amikor két éves udvari káplánkodás után ő lesz az, akit a püspök az egyetemi ifjúság lelki vezérének kiszemel. Két évnek keresztül tölti be ezt a hivatást. Ez a két év mégis döntő fordulatot jelent az ősi Báthory-Apor szeminárium lelki világában. Az ódon méhkas ősi hivatására eszmél. A méhek már nemcsak az épületet töltik meg dongáikkal, hanem szervezett rajokban kirepülnek arra a sok színű és édes illatú rétre, amit az egyetemes keresztény szellemiség világa jelent. Megalakítja a

A hívő közönség püspökjelöltje

Nagyszerű és újjászervező munka a kolozsvári egyházközség élén

Márton Aron szellemi kiválóságának tekintélye és híre nőttön nő. Egyre szaporodnak azok, kik minden bajnak orvoslását tőle várják. Ez a hit egyformán terjed egyházi felettesei, meg híveinek nagy sokasága között. Amikor még nyoma sincs a lehetőségnek arra, hogy ő ebből a magas tisztségből még magasabb polcra kerülhessen, már szállóigévé vált mindenfelé az óhajtatás, hogy: Márton Aron legyen a püspökünk.

Az általános és szívekből fakadó bizalomnak ebben a légkörében nem okozott meglepetést, amikor a püspöki bölcsesség Márton Aront állította vicarius economusként a kolozsvári egyházközség élére és őt bízta meg e nagy múltú egyházi testület zilált ügyeinek rendbehozatalával. Ujra csak az isteni Gondviselés útját kell látnunk abban a gyorsaságban és eredményességben, ahogyan Márton Aron, a vicarius economus e legyőzhetetlennek látszó feladatának megfelelt. Attól a perctől kezdve, hogy átlépte az ősi plébánia küszöbét, a nyilvánosság előtt többé egyetlen szó sem esett a régi zavaros ügyekről. Nem esett pedig egyszerűen azért, mert az összes ügyek tisztázódtak, majd véglegesen rendbejöttek. Ismét nagy és ki-mondhatatlanul fontos feladatot oldott meg itt Márton Aron és az ő életének addigi törvénye szerint eljött az ideje, hogy magasabbra lépjen: nem a polcok fokozatán, hanem a kötelességteljesítés meredek létráján.

Az erdélyi egyházmegye apostoli kormányzója, majd püspöke

És ime szinte abban a percben, amikor kolozsvári hivatását betöltötte, ez be is következett. Bölcs elődjének váratlan és hirtelen halála nehéz válságba döntötte az ősi erdélyi egyházmegyét. Legalább úgy látszott. Az isteni Gondviselés azon-

Mailáth kört, melyben az ifjúság rendszeres és következetes munkával készül jövőendő társadalmi hivatására. A munka tengelyét a Quadragesimo Anno adja: az a pápai enciklika, amely csodálatos bölcsességgel vetíti előre az emberi társadalmak jövőendő képét.

Ebben az időben írta Márton Aron az Erdélyi Tudósítóba, Veress Ernőnek kitűnő lapjába a következőket: „Az ifjúság annyi értéket tesz magáévá, amennyit szomjas lelke előtt fel tudunk tárni”. Az egyetemes kereszténység vallási és szociális tanításainak szépségét valóban senki sem tárta fel eredményesebben az ifjúság elé, mint Márton Aron egyetemi hitszónoklatainak hosszú sorában, az egyesületi munkának elnöki székében és a lelki vezérnek mindennapos baráti érintkezésében.

A Katolikus Népszövetség igazgatója

Alig kezdődött meg azonban itt a rendszeres, új lendületű munka, amikor Márton Aront az a nagy bizalom és reménykedés, mely egyéniségét mindenfelől körülvette, új feladatokhoz szólította. A kézdivásárhelyi nagygyűlés a katolikus népszövetség igazgatói székébe ültette őt és a választás nem eshetett alkalmasabb személyre. Azt a szociális hivatást, melyet e társadalmi szervnek be kell töltenie, senki sem látta akkor jobban, mint éppen ő.

Az a rövid idő, melyet az események rohanásában e helyen tölthetett, arról tett bizonyosságot, hogy a társadalmi szervek elevenségét és hatóerejét nemcsak a szervezkedési iajstromok adják, hanem feszülő és dübörgő lelki motorra van szükség, melyet áldozatok és eszmék táplálnak. Márton Aron e helyen is következetes önmagához. Uj ösvényt vág azokhoz, kik mindennapi élethivatásukként a népek nevelésével foglalkoznak: a tanítókhöz. Nem kis nehézségek és bonyodalmak között megindítja dr. György Lajosnak a kiváló tudósok társaságában az Erdélyi Iskolát. Ez a kéthetenként megjelenő folyóirat ma az egész magyar nyelvterületen a legnagyobb tekintélyű és legnagyobb sikerű pedagógiai szaklap. Ennél azonban sokkal több volt és ma is több. Szerves lelki kapcsolat egyfelől a falusi lélek ezernyi szerény nevelője között, másfelől pedig hatalmas szellemi csatorna a nevelési tudomány legújabb ismeretei és a nemzeti múlt tanulmányai számára. Az Erdélyi Iskola az egyházkormányzati igazgatás izomzata és a gazdasági el-látás véredényhálózata mellett a magyar felekezeti oktatás érzékeny és éber idegrendszere, mely a tanítási és a társadalmi környezet minden változatát azonnal érzékeli és közvetíti.

ban már régen kijelölte azt az utat, melyen Márton Aronnak, minden szerénysége és alázatossága mellett haladnia kell és vele együtt az erdélyi egyházmegyének. Alig telt el néhány hét a püspök elhunytja után, amikor római távirat jelentette: a Szentszék a szerény székely papot tartja a legalkalmasabb személyiségnek arra, hogy az egyházmegye lelki és világi gondjainak hordozását az ő vállaira rakja. 1938 szeptember 14-én neveztek ki Márton Aront apostoli kormányzóvá és három hónappal később őt ültette a Szentatya a kormány hozzájárulásával a gyulafehérvári püspökség ősi székébe.

A püspökszentelésnek ünnepélyes és áhitatos percben lelki megrendüléssel és mélyeséges megilletődéssel kell mindenkinek elmélyülnie abban a tanulságban, amit Márton Aron életének felfelé ívelő pályája élénk tár. Ha lépésről-lépésre követjük ennek az életnek egyes állomásait, ha látjuk azt a csodálatos logikát és mélyeséges összefüggést, melyet ezek az államok egymáshoz mutatnak, ha számbavesszük azokat a váratlan eseményeket, melyek újra meg újra utat nyitottak a pályafutás számára, nem mondhatunk egyebet, mint azt, hogy valóban van isteni Gondviselés és végtelen az Ő bölcsessége.

1599 októberében Báthory Endrét, Erdélynek híboros fejedelmét, amikor a sellemberki vesztett csata után szekéren a Székelyföldre menekült, éppen Csikszentdomokos határában esáknnyal megölte Székely Ördög Balázs lófő katonája. Csodálatos jelképséggé lappang abban, hogy éppen ma Csikszentdomokos község ad főpapot Erdély magyar katolikus népének. Sokszor jóvátételnek szelleme árad ebből a jelképségből, melynek eleven valósága és buzgó forrása Márton Aronnak, a Gondviselés fiának csodálatos élete és titokzatos rendeltetése. (—k.—n.)

Megrendüléssel és mélységes fájdalommal töltötte el az egész világot XI. Pius pápa halála

Soha nem tapasztalt, óriási részvét nyilvánul meg a nagy halott iránt. — Királyok, népek és országok gyásza a Szentatya halála miatt. — Szombat óta XI. Pius holtteste a Szt Péter templomban emelt ravatalon pihen

XI. Pius pápa hirtelen bekövetkezett halála az egész világon eddig sohasem tapasztalt részvétet váltott ki. Csak most, a nagy pápa halála után látható, mit veszített a katolikus Anyaszentegyház és vele együtt az egész emberiség XI. Pius pápában. Európa, de az Újvilág metropolisai is mélységes gyászba öltöztek a halál hírének vételeire és nem akadt számottevő ország és kormány, amely részvételének valóban meghatározó módon kifejezést ne adott volna. Erre vonatkozó részletesebb híradásaink a következők:

Gyászbaborult az Örökváros

Egész Róma gyászba öltözött a nagy pápa halálának híre vételekor. Az összes középületeken azonnal megjelentek a gyászlobogók és a félárbocra tűzött pápai, valamint olasz nemzeti lobogó. A római és vatikáni rádió szinte óráról-órára adott újabb és újabb híreket a Szentatya halálával kapcsolatban, vagy pedig közvetítette a halállal kapcsolatos szertartásokat. A római színházakban és mozikban péntek este az összes műsoron szereplő előadások elmaradtak és a nagyobb éttermek és kávéházak is csukva voltak. Későn este azután megkonduktak az Örökváros összes harangjai és egy órán át hirdették mélabús hangjukkal: *XI. Pius, a legújabb kor létségtelenül legnagyobb pápája nincs többé.* Márcchetti *Salvagiani* bíboros, Róma vikáriusa egyébként külön körlevélben hozta tudomására az Örökváros papságának és híveinek a nagy gyászhírt és egyúttal rendelkezett a Rómában tartandó gyászsistentiszteletekről is.

Az olasz államfő és kormány gyásza

Rómából jelentik: A Szentatya halála alkalmából II. Viktor Emmanuel császár és király 8 napos udvari gyászt rendelt el. A császári és királyi ház részvétét még pénteken a piemonti herceg tolmácsolta a bíborosi kollégium, nemkülönben *Pacelli* volt államtitkár, a szent kollégium camerlengoja előtt.

Az olasz fasiszta kormány képviselőiben *Ciano* külügyminiszter jelent meg a bíborosi testület camerlengoja előtt, hogy az egész fasiszta kormány mélységes megrendülését és gyászt tolmácsolja. A részvét-kifejezés után *Ciano* kíséretével együtt a Sixtus-i kápolnában felravatalozott koporsó elé vonult, ott előbb fasiszta módon, jobb kezének felemelésével tisztelt a nagy halott előtt, majd a koporsó lábánál elhelyezett imaszámolyon letérdelt és hosszasan imádkozott.

Róma, valamint a királyi udvar és fasiszta kormány gyászában mélységesen osztozik az egész Olaszország. Az összes városok hivatalos épületein megjelent a gyászlobogó. Az egész olasz nép a maga nagy halottjának tekintti XI. Pius pápát, aki meghozta minden olasz nagy vágyát, a kibékülést a Vatikán és Quirinál között: visszaadta Olaszországot Istennek és Istent Olaszországnak. Különösképpen is mélységes a

gyász Desioban, a pápa szülővárosában és Milánóban, ahol Ratti Achilles oly sokáig tevékenykedett.

Gyász Londonban és Párizsban

Az angol főváros szintén a legnagyobb megrendüléssel vette tudomásul XI. Pius pápa halálát. Tudvalevően csak néhány hete fogadta az elhunyt XI. Pius hosszas kihallgatáson *Chamberlain* angol miniszterelnököt. Erről a magánkihallgatásról ugyancsak köztudomás szerint *Chamberlain* a legnagyobb hála és tisztelet hangján emlékezett meg az angol alsóházban. Anglia és XI. Pius

Németország és a német kormány gyásza

A német katolikusok körében XI. Pius pápa hirtelen halála különösen fájó érzést váltott ki. Tudvalevően XI. Pius ismételtén és igazi férfiúi határozottsággal emelte fel szavát a német katolikusok érdekében. Tette ezt különösen ezelőtt két esztendővel *Mit brennender Sorge* című pápai körlevelében. Érthető tehát a németbirodalom katolikusainak mély megilletődése.

De méltóképpen adózik a nagy pápa emlékének a hivatalos Németország is. *Hil-*

között különben is igen bensőséges volt a viszony, aminek egyik tanubizonysága volt a nemrégben létesített angol-vatikáni diplomáciai összeköttetés is.

VI. György angol király a pápa elhunyt alkalmából külön táviratot intézett *Pacelli* bíboroshoz, amelyben igaz részvételének ad kifejezést az egész katolikus egyházat ért rendkívüli veszteség fölött.

Megható módon nyilvánult meg az anglikán egyház részvéte is. Az anglikán püspöki kar éppen ülésezett a canterbury érsek elnöksége alatt a halálhír vételekor. Az anglikán egyház feje erre soronkívül a legmelegebb szavakkal emlékezett meg XI. Piusról, mint az igazi vallásosság, szociális gondolkodás, valamint a tudományos haladás nagy képviselőjéről. Az értekezlet tagjai igaz tiszteletük kifejezésékként állva hallgatták végig a canterbury érsek szavait, majd igaz tiszteletük nyilvánításaként az értekezletet 5 percre felfüggesztették.

Párizs gyásza

Soha nem tapasztalt módon nyilvánult meg Franciaország és Párizs gyásza is. *Lebrun*, a francia köztársaság elnöke a halálhír vételekor *Masnoux* ezredes útján azonnal legbensőségesebb részvétét tolmácsolta *Valerio Valeri* pápai nuncius előtt. A francia kormány ugyancsak utasította Franciaország vatikáni követét, hogy tolmácsolja a francia kormány és a nép részvétét a bíborosi kollégium előtt. Pénteken kormányrendelet jelent meg, amelynek értelmében *Franciaország egész területén az összes középületeken megjelenik félárbocon a gyászlobogó.*

A francia kamara és szenátus tegnapi ülésén *Daladier* miniszterelnök, *Bonnet* külügyminiszter és *Herriot*, a kamara elnöke emlékeztek meg nagyon bensőséges, meleg szavakkal az elhunyt pápáról és annak különösen nagy érdemeiről.

ler birodalmi vezér és kancellár a halálhír vételekor *Meissner* titkos tanácsos útján azonnal kifejezte mélységes részvétét és megrendülését *Orsenigo* berlini pápai nuncius előtt. Egyidejűleg utasította Németország vatikáni követét, hogy az egész birodalmi kormány nevében fejezze ki részvétét a bíborosi testület előtt. Ugyancsak a birodalmi vezér és kancellár rendelkezése az elnöki palotára, a külügyminisztérium épületére, nemkülönben a Reichstag épületére felhúzták a gyászlobogót.

Gafencu külügyminiszter személyesen fejezte ki részvétét a bucuresti-i nunciaturán

Bucuresti. Saját tud. *Gafencu* külügyminiszter a pápa halálhírének vétele után nyomban megjelent a nunciaturán és rész-

vétét fejezte ki XI. Pius elhunyt alkalmából. A külügyminisztériumon, több követségben és a nunciaturán gyászlobogó leng.

Lengyelország és Magyarország gyásza

A legnagyobb megrendüléssel talán Lengyelországban vették XI. Pius pápa halálának hírt. Az elhunyt pápa tudvalevően több éven át tevékenykedett Lengyelországban, előbb mint apostoli delegátus, majd mint pápai nuncius. Az ő nevéhez fűződik az egész lengyel katolikus egyházi szervezet újjáépítése. Azokban a nehéz időkben Ratti Achilles valóban egybeforrt a lengyel néppel, amely személyét örökre szívébe zárta. Ma is élénken emlékeznek Lengyelországban arra a hősiesség magatartásra, amelyet

Ratti Achilles 1920 augusztusában tanúsított, amikor az orosz vörös hadsereg megjelent Varsó kapui alatt.

Mikor már a diplomáciai testület összes tagjai elmenekültek a fenyegetett lengyel fővárosból, Ratti Achilles még mindig őrhelyén volt és onnan nem is távozott, hiába igyekeztek őt erre rábírn.

„Nekem, a pápa képviselőjének itt a helyem, a legválságosabb időkben”, volt a válasza a sürgető kérésekre, hogy meneküljön ő is...

Es Ratti Achilles férfias, bátor magatartásának nem kis része volt abban, hogy megtörtént a „visztulai csoda”: Minden várakozás ellenére a vörös hadsereg Varsó kapui alatt megtorpant, Varsó és ezzel egész Lengyelország megszabadult a fenyegető vörös áradattól.

Vészteljes időknek ez a sok emléke forrasztotta össze talán oly bensőségesen XI. Pius pápát a lengyel néppel. Ezért nevezték őt sokszor „lengyel pápának” is s talán ezért hangoztatta ő is nem egy ízben, hogy halála után szívesen pihenne lengyel földön. És talán ezekért siratja őt most oly bensőségesen hűségese lengyel népe...

Moscizicki lengyel köztársasági elnök a pápa halála hírének vételekor azonnal sietett tolmácsolni mélyes gyászát és megrendültségét a fájdalmas halálhír fölött, úgy a varsói nunciust, mint Pacelli bíboros előtt. Lengyelország összes középületein megjelentek a gyászlobogók, a lengyel törvényhozás házaiban pedig a gyermeki tisztelet és ragaszkodás hangján emlékeztek meg a nagy pápáról.

Hasonlóan mély megrendülést váltott ki XI. Pius pápa halálának híre Magyarországon is. Horthy Miklós kormányzó a halál hírének vétele után azonnal táviratot intézett Granito di Belmonte kardinálishoz, a bíborosi testület fejéhez, amelyben mélyes megrendülésének és gyászának ad kifejezést a nagy pápa elhunyt alkalmából.

A pápa holttestének felravatalozása

XI. Pius pápa holttestét, miután a bíboros kollégium camerlangója, Pacelli bíboros a halál tényét az előírt formák szemellett tartásával hivatalosan is megállapította, behalmozták és ideiglenesen magánlakosztályában, a Szent Atya magánkápolnája mellett ravatalozták fel. Ugyancsak itt mutatták be az első gyászmisét a Szent-Atya lelkiüdvéért. A tegnapi nap folyamán délután 4 órakor azután a holttestet ünnepélyes menetben a Sixtusi-kápolnába vitték át. Elöl haladtak a svájci gárdisták, majd a Rómában tartózkodó mintegy 41 bíboros, 250 püspök és érsek, a diplomáciai testület tagjai és a díszőrség következett. Ugyancsak a menetben haladt Ratti gróf is, a pápa unokaöccse. A Sixtusi-kápolnában felravatalozott koporsó körül 12 hatalmas ezüst gyertyatartó égett. A Sixtusi-kápolnában azután Pacelli bíboros adta meg az első absolutiót. E gyászszertartás után a bíborosok a püspökök, diplomáciai testület, majd az egész római papság, kispapság, szerzetesek és szerzetesnők felvonultak az elhunyt nagy pápa holttesté elé. Szombaton reggel a pápa holttestét ugyancsak ünnepélyes menetben a Szent Péter-templomba vitték le és ott a szentségi kápolnában ravatalozták fel. Itt marad a pápa holtteste nyolc napon át az ünnepélyes temetésig.

Mikor lesz az új pápa választása?

A világsajtó és különösen a nagy francia lapok természetesen már most foglalkoznak a leendő pápaválasztással és a választandó pápa személyével.

Tudvalevően XI. Pius pápa megválasztása után úgy intézkedett, főképpen az amerikai bíborosok kérelmére, hogy a pápaválasztó-konkláve csak a pápa halála után a 15-ik vagy 18-ik napon üljön össze. Ennek a rendelkezésnek a szem előtt tartásával az új pápát választó konkláve legkorábban február 28-án és legkésőbb március 3-án kezdődhet meg. A világ bíborosainak legnagyobb része már ezidő szerint is Rómában van, hiszen tudvalevő, hiszen XI. Pius pápa az összes olasz bíborosokat, érsekeket és püspököket Rómába hívta a szombatra és

Egyidejűleg Angelo Rotta pápai nunciust is tolmácsolta igaz részvétét. A magyar kormányzó ezenfelül a honvédséghez külön napiparancsot intézett, amelyben 8 napon át másodfoku udvari gyászt rendelt el XI. Pius pápa elhunyt alkalmából.

Ugyancsak részvétüket fejezték ki a pápa elhunyt alkalmából a magyar kormány és a nép nevében Imrédy Béla miniszterelnök, Csáky István gróf külügyminiszter és Teleki Pál kultuszminiszter Pacelli bíboroshoz intézett távirataikkal.

Más európai országok gyásza

A fentiekhez hasonló mély megrendülést váltott ki XI. Pius pápa halála a többi európai országokban is.

A belga sajtó a legnagyobb tisztelet és elismerés hangján emlékezik meg az elhunyt pápáról és egyuttal közli a belga király és kormány intézkedéseit a gyászhiír vétele alkalmából.

A belgrádi, szófiai kormányok diplomáciai képviselőik útján ugyancsak kifejezték részvétüket a pápa elhunyt alkalmából.

Mint Pozsonyból jelentik, Tiso szlovák miniszterelnök a prágai apostoli követnél fejezte ki részvétét. A Hlinka-gárda katolikus tagjainak 6 heti gyászt rendeltek el. Ez alatt az idő alatt a tisztek fekete karszalagot fognak viselni és a zászlóikat is fekete szalaggal látják el.

vasárnapra tervezett négyszeres jubileumi ünnepségekre. Tehát ezidő szerint is már mintegy 41 bíboros tartózkodik Rómában. Ott van már az olasz bíborosokon kívül Verdier párizsi érsek, bíboros és Tisserant kardinális is, a világ többi bíborosai pedig a pápa halálhírének vételekor azonnal el-

Fiedler István szatmár-nagyvárad megyéspüspök pásztorlevele a Szentatya halála alkalmából

Nagyvárad. Saját tud. Fiedler István, a nagyvárad-szatmári egyházmegye püspöke XI. Pius pápa elhunyt alkalmából pásztorlevelet intézett híveikhez és papjaihoz. A pásztorlevél rendelkező része következőképpen szól:

Kedves híveim és papjaim!

Erős hittel hisszük, amit az elhunytakért bemutatott Szentmise prefációjában mondunk: Tuis fidelibus vita mutatur, non tollitur et dissoluta terrestri huius incolatus domo, aeterna in coelis habitatio comparatur. — Híveidnek élete megváltozik ugyan, de nem szűnik meg és a földi élet szállásának porrá válása után az égben örök lakóhelyet nyernek. Ebben a hitben imádkozunk XI. Pius pápa ravatalánál és lelkünkben felindítjuk hitünket, amellyel hisszük, hogy a pápa Jézus Krisztus földi helytartója, Szent Péter utóda, az Anyaszentegyháznak feje.

Felhívom papjaimat és híveimet, hogy hithűségük és kegyeletük kifejezésére szeretettel imádkozzanak az elhunyt Szentatyáért.

A Szentatya halálával kapcsolatban a következőket rendelem:

1. A temetés napjéig mindennap a déli és esti harangzó után az összes harangok egy negyedóraig szóljanak.

2. A temetés napján ünnepi gyászmise legyen a hívek és a tanulóifjúság részvételével. Rövid beszédben méltassák a nagy pápa életét és érdemeit.

3. A temetés napja után mindaddig, amíg az új pápa választásáról biztos hírvem érkezik, minden plébánián és nyilvános templomban szentmise után coram exposito Sanctissimo Sacramento 3 Mi

indultak az Örökváros felé.

A bíborosi testületnek ezidő szerint 62 tagja van, akik közül csak 8-at neveztek ki előbbi pápák, a többiek mind XI. Pius nevezte bíborosokká. A 62 bíboros közül 35 olasz és 27 külföldi. Várható tehát, hogy a bíborosi testület ezidő szerint is olasz kardinális fog pápává választani. A nem olasz bíborosok között van 6 francia, 4 amerikai, 3 spanyol, 2 délamerikai, 1 kanadai, 1 ír, 1 angol, 1 belga, 1 cseh, 1 lengyel, 1 magyar, 1 portugál, 1 keleti, stb.

A megválasztandó pápa személyét illetően természetesen szintén megindultak a találgatások. Legtöbbször és legtöbb lap Pacelli bíboros nevét emlegeti, mint aki tökéletes bizalmasa volt az elhunyt nagy pápának, XI. Piusnak. Pacelli neve mellett azonban különösen a Paris Soir természetesen más bíborosok nevét is felveti, így a választásnál számbajöhető nevek között megemlíti Schuster milánói bíboros érsek, továbbá Dellacosta, Fossati, Tedeschini, Maglione és Boeti kardinálisok nevét is. Természetesen ezek mind csak találgatások. Hogy ki lesz XI. Pius pápa utódja, azt ma a jó Istenen kívül még senki sem tudja, talán legkevésbé a pápaválasztó bíborosok.

Rómából jelentik: Az olasz sajtó a legmélyesébb hódolat és tisztelet hangján emlékezik meg az elhunyt XI. Pius pápa nagy érdemeiről és korszakalkotó munkásságáról. A Giornale d'Italia című lapban V. Gayda, a híres olasz publicista „Egy nagy pápa” címen méltatja XI. Pius korszakalkotó munkásságát. V. Gayda különösen a lateráni szerződést emeli ki, mint olyat, amely örök hálára kötelezte Olaszországot és az olasz népet XI. Pius pápa iránt. „Ez az egy tény. — fejezi be cikkét V. Gayda, — elég ahhoz, hogy az olasz nép a legmélyesébb tisztelettel hajtsa tétet a nagy pápa koporsója és emléke előtt.”

Atyánkot és Üdvözlégyet és a következő imádságot végezzék:

Mindenható, örök Isten! Mély alázatossággal könyörgünk Hozzád, adj a Te Egyháznak oly'n pápát, ki a Te népedért való buzgalmában előtted kedves, néped előtt pedig a Te szent Neved dicsőségéért való buzgósága miatt mindig tisztelt legyen. A mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.

4. A temetési szertartás utáni napokon mindennap a Szentmisében végezze a Pápaválasztási oratiót, mint oratio imperata — pro re gravi.

5. A Szentmise Canonjában az új pápa megválasztásáig, illetve koronázásáig az „una cum famulo tuo papa nostro” szavak elmaradnak.

Requiem aeternam dona ei Domine.
Et lux perpetua luceat ei.

Nagyvárad, 1939. február 10-én.

+ STEPHANUS,
episcopus.

Gyász Aradon

Arad. Saját tud. Az aradi római katolikus társadalom is mély megrendüléssel vette a hírt, hogy Krisztus földi helytartója, Öszentsége XI. Pius pápa elhunyt. Pénteken már a kora reggeli órákban az aradi minorita templomra kitűzték a gyászlobogót és félórahosszat zúgtak a harangok. Az aradi római katolikus plébániatemplomban gyászpompás gyásztisztizteletet tartanak, amelyen nemcsak az aradi római katolikus egyházi és társadalmi vezetők, hanem a protészta egyházak és a hatóságok képviselői is résztvesznek

A pápák temetése és sirja

Róma, február hó.

IV. Pál († 1559) pápa óta a holttestet az első éjjel bebalzsamozzák. Amikor hivatalosan megállapították a pápa halálát, átvizik a trónusterem mellett fekvő előszobába. A pápa szívét ósidóktól fogva a San Vincenzo ed Anastasio templomának kriptájában szokták elhelyezni, mert ez a templom volt a Quirináli pápai palotájának plébániája. 1870 óta a Quirinált az olasz király tartja lefoglalva, a kriptát is hiába várja azóta az elhunyt pápa szívét. Most Szent Péter bazilikájának kriptájában helyezik azt el.

Ósi szokás szerint az elhunyt pápának még sokféle átöltöztetésen és felravatalozáson kell átesnie, amíg nyugalomra térhet.

Először a fehér reverendába és hermelinnel szegélyezett piros-bársony mozzottába öltöztetett halottat a pápai lakosztály egy termében helyezik ravatalra, ahová csak egynéhány kiváltságos személyiség nyerhet beocsátást. Azután a Cappella Sistina búcsúzik pápájától. Amíg a pápák a Quirinál palotájában laktak és a pápa véletlenül ott halt meg, nagy gyáspompával átvitték a holttestet a Cappella Sistinába. Innen harmadnapon este fátylak fénye mellett, nyitott koporsóban ünnepélyesen átvizik a halottat Szent Péter bazilikájába. A menetben résztvesznek a nemes testőrök, a palotacsendőrök, a svájci gárdisták, a kamarások, bíborosok, a diplomáciai testület és Róma világi előkelősége. Szent Péter templomának szentségkápolnájában már várja elhunyt főpásztorát a bazilika káptalanja, hogy átvegye testét és a kápolnában felállított ravatalra helyezze. A ravatalon püspöki ornátusban nyugszik a pápa: lába érinti a kápolna vasrácsozatát, hogy az óriási néptömeg szép rendben közeledve megcsókolhassa a halott pápa lábát. A koporsót a nemesgárda őrzi, a gárdisták mögött papok imádkoznak.

XV. Gergely pápa úgy intézkedett, hogy a temetkezési szertartások kilenc napig tartanak. Így szokás ez Keleten; a patriárkák temetkezése is kilenc napig tart. A kilenc nap (*novendiali*) alatt hat napig egy-egy bíboros a Cappella del Coroban, az utolsó három napon ötöt bíboros a bazilika katedrális előtt tartja a gyászszertartást. A kilencedik napon még gyászbeszédet is mondanak (*de Pontifice defuncto*).

Az a szabály, hogy minden pápa legalább egy évig Szent Péter bazilikájában pihenjen



Nem ilyen nagy — de
ilyen tisztán mutatja minden tablettára
a Bayer-keresztet, a valódi Aspirin család-
hatatlan ismertetőjelét.

ASPIRIN

VALÓDI CSAK A Bayer KERESZTTTEL.

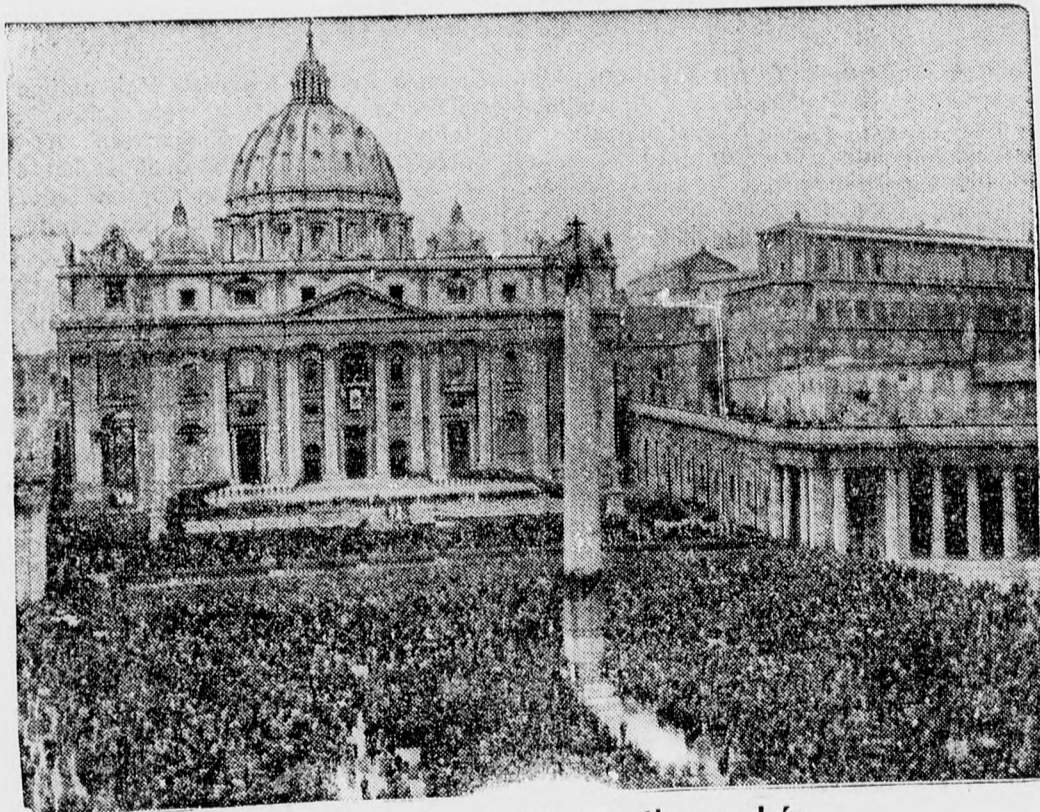
ideiglenes sírjában. De nagyon gyakran megtörtént, hogy a pápának éveken át kellett várnia, míg megpihenhetett végleg a sírjában. VIII. Kelemen pápa például 41 évig pihent itt és ismételten meg kellett osztania sírhelyét egy-egy pápával. XIII. Leó pápa 21 évig fektetett itt.

A kitűzött kilenc nap elteltével az elhunyt pápát a kanonokok kápolnájába viszik, ahol már három koporsó várja a holttestet. Az első koporsó ciprusfából készült: ide helyezik a pápai káplánok a nemes testőrség segítségével a holttestet. A Majordomus két erszényt tesz a koporsóba: az erszények a pápa uralkodása alatt vert arany-, ezüst- és bronzérmeket tartalmaznak. Az elhunyt pápától kinevezett bíborosok közül a legidősebb éredobozt tesz a pápa lábához, mely doboz a pápának pergamentre írt rövid életrajzát zárja magába. Vé-

gül fehér fátyollal leborítják a pápa arcát, pirossal a mellét, az egészre brokát terített terítkeket, a koporsót lezárják és a Camerlengo, a Majordomus, az Archipresbyter és a káptalan címeres pecsétjével lepecsételik. A ciprusfakoporsót ólomkoporsóba, az utóbbit ismét tölgyfakoporsóba zárják.

A kanonokok kápolnájába vezető ajtó fölött, balra a kápolnától, félpillérmagasságban látható az a fülke, amelybe ideiglenes nyugalomra helyezik az elhunyt pápát. Itt pihen mindaddig, amíg a tőle kinevezett bíborosok végleges sírhelyről és síremlékről nem gondoskodnak.

XIII. Leó pápát saját kívánságára a Lateránban temették. X. Pius és XV. Benedek a vatikáni grottákban kaptak végleges sírhelyet. Rendszeresen a vatikáni grottákban helyezik el örök nyugalomra a pápákat. Múltkor helyet nem is kaphatnának. A Golgotha után szentebb helye nincs is a keresztény világnak. Itt nyugszik Szent Péter apostol több apostolársával, itt pihennek körülöttük a vértanúk, szent pápák, hitvallók, királyok és fejedelmek. Az évszázadok folyamán idezarándokolt a keresztény világ, császárok és koldusok, gazdagok és szegények egyaránt. Konstantinusz ide tette le egykoron diadala pálmáját, Theodosius vezeklő ruhájában ide térdelt, hogy erőt merítsen Eugenius ellen; Belizár ide hozta győztes kardját, Attila harci méne itt torpant meg a vatikáni grották előtt... És a nagy zarándoklatnak azóta nincsen vége. Ide zarándokolt a nagy háborúban is egy-egy pápa sírjához ezer meg ezer gyászborult lélek: aggódó anyák, megtört apák, özvegyek és árvák és hozták magukkal minden bánatukat és reményességüket. Állandóan virág borít és gyertyafény övez nem egy pápai koporsót még most is. A koporsóról — mint pl. Pius koporsójáról — biztatón ragyog a szó és szól az egész világnak: *Adiutor et Pater*



A római Szent Péter székesegyház

Az erdélyi katolikus lélek

Gyárfás Elemér beszéde a Pázmány Társaság díszgyűlésén
Kolozsvárt, 1939 február 11-én

Erdélyi katolikus írónk és tudósaink, már jó évtizeddel ezelőtt kezét fogták és a boldogult Karácsonyi János püspök által kijelölt keretekben „Erdélyi Katolikus Akadémia” név alatt tömörültek. Talán magas volt kissé a színvonal, melyet a nagy alapító saját méreteihez szabott, de igyekeztünk a hiányokat buzgósággal pótolni.

A büszke címtől azonban múlt évben, rajtunk kívül álló okból, meg kellett válnunk. Új nevet kerestünk, mely kifejezze azt, hogy magyarok és politikusok vagyunk s irodalmi és tudományos téren dolgozunk.

Önként kínálkozott jellegünk és törekvéseink pregnáns kifejezésére a nagy magyar kardinális, Pázmány Péter neve, aki kora közéletének irányításában és főpásztori működésében, az élőszó fegyvere mellett, a tollat is diadalmasan forgatta s a késői középkor irodalmában zamatos magyar írásával kimagasló szerepet foglal el.

Pázmány Péter neve — magyar és katolikus jellegünk s irodalmi és tudományos törekvéseink jelzése mellett — kifejezésre juttatja azt a sajátosságot is, ami az erdélyi katolikus lelket megkülönbözteti és jellemzi.

A nagy katolikus egyetemlegességben is találunk ugyanis legtöbbször ilyen sajátosságokat. Olthoz érezzük bár magunkat a földkerekség minden katolikus templomában; uno pane caelestis sicuti sumus s testvéreként egymás mellé térdelünk faji, nyelvi, társadalmi különbözőségeinkkel, mégis mindegyikünk saját egyéniségén, faji és helyi viszonyaitán átszűrve alakítja ki és tükrözi vissza ugyanazt a krisztusi gondolatot.

Van tehát ugyanígy külön erdélyi katolikus lélek s ennek talán legjellemzőbb kifejezője éppen Pázmány Péter, aki ebben a mi országrészünkben, protestáns szülőktől származott s protestáns uralom alatt és környezetben nevelkedett szilárdhitű katolikussá.

Az így fölismerhető erdélyi katolikus léleknek négy kiemelkedő vonását szeretném ezúttal megvilágítani.

Az erdélyi katolikus az átlagnál *telkesebb és ragaszkodóbb hitéhez*. Aki velünk együtt nap-nap után szemlélheti annak a fejlett kultúrának reánk maradt emlékeit, melyet a katolicizmus Erdély földjén az első öt évszázadban megteremtett; aki látó szemmel tudja nézni azt a veszteséget, amit e kultúrából való időleges és részleges kikapcsolódás okozott; akinek lelke — Pázmány Péterével együtt — nemzedékeken keresztül nélkülözte a katolikus hit melegét és viláosságát; aki látta és érezte a ridegséget és sivárságot, mely megüli annak lelkét, aki kénytelen odakinn állani a hidegben és külső sötétségben, az tudja csak igazán méltányolni, milyen nagy jótétemény, áldás és boldogság, mikor felgyűlnak előttünk az oltár gyertyái s üres, hideg szívünkbe beköltözik az Istenember szerető, meleg teste és vére. Az egyszer már elvesztett, sokáig fájón nélkülözött és nagynehezen ismét megtalált kincshez való *lelkes ragaszkodás* az első jellemvonása az erdélyi katolikus léleknek. Minket nem kell fényes szónoklatokkal meggyőzni hitünk igazságáról s egyházunk üdvösségvezető működéséről; mi tudjuk, mit jelent e nélkül élni s naponta érezzük, milyen áldás és boldogság reánk, családjunkra s nemzetünkre nézve „habitate in domo Domini”, az Ur házában lakni!

Az elszakított és kirekesztettség korszakai azonban nem multak el nyomtalanul felettünk. A tőlünk hitben ma is még elszakadtakkal való együttélésünk sok tapasztalattal gazdagított. Megtanultuk kívülről nézni azt a

családi házat, melynek oltalmazó falait őseink egyrésze is elhagyta s láttuk, mit jelent, abból kirekesztve élni s meg kellett ismernünk a küzdelemnek s a védekezésnek olyan eszközeit és fegyvereit is, melyekre nem szorultak rá azok a szerencsések, kik mindvégig a védőfedél alatt maradtak s akik így sohasem ismerték a magukra hagyatottságot, de nem is nevelődhettek rá az önvédelemre s önerejük megfeszítésére. Láttuk, hogy a mi nagy kegyelemeszközeinket nélkülöző embertársaink mennyi eréllyel és okossággal tudnak küzdeni és dolgozni s példájukon az erdélyi katolikus lélek *gazdagabb, ellenállóbb, szívósabb és harcedzettebb* lett azoknál, kik soha sem kerültek ilyen lelki válságba és megpróbáltatásba.

Higgadt fejjel és világos szemmel nézve vissza a multba, *megláttuk azokat a hibákat és fogyatékoságokat is*, melyek évszázadokra eltávolították táborunkból testvéreink százezreit. Ami ebből *mások* hibája volt, azt az írgalmas Isten igazságszolgáltatására bizzuk. Ami azonban a *magunk hibája, sőt bűne* volt, abból komoly, nagy tanulságokat vonunk le a magunk számára. Látnunk kellett, hogy voltak népünk től idegen pásztoraink, kik valójában csak béresek voltak, juhaikat nem érezték övéiknek s így nem s áldozták fel értük életüket, hanem elszaladtak, mikor a farkas közeledett. Látnunk olyanokat, kik megromlott só voltak, mely csak arra való, hogy kivetessék és lábbal tapostassék. Látnunk gyertyát, melyet véka alá rejtettek s így az nem világoskodhatott az embereknek. S mert az erdélyi katolikus lélek mindezeket látta és tudta azt is, hogy e hibáknak s bűnöknek milyen szörnyű következményei lettek, *szigorú mértékkel ítéli meg ön magát* és gondosan kerülni s szántóföldjéről ki-

gyomlálni igyekszik ezeket, nehogy újabb megbotránkozására legyenek a késői nemzedékeknek.

Igy lett a történelmi fejlődés hatása alatt, az erdélyi katolikus lélek hitében *telkesebb és szilárdabb, lélekben gazdagabb és harcedzettebb*, önhibái iránt *szigorubb és keményebb*.

E hitszilárdság, tettekrekeszség és önbírálat mellett, az erdélyi katolikus lélekben *nagynagy megértés és sok-sok szeretet él a családi házon ma is kívül álló testvérei iránt*. Nyoma sincs benne az elfogultságnak vagy éppen gyűlöletnek irántuk; hiszen őseinek, rokonainak, fajtestvéreinek, küzdőtársainak jelentős része van közöttük. Ősz főpásztorunk mondta püspökségének 25 éves jubileumán a patriárka Ferencz József unitárius püspök üdvözlésére, hogy amióta Erdélybe jött, itt megtanulta becsülni más hitvallású testvéreit. Ismerve az elszakadás fájó okait s a visszatérés akadályait; tudva, hogy mennyivel nehezebb körülmények között kell kívülálló testvéreinek helytállaniok, az erdélyi katolikus lélek megértő jóindulattal nyújtja feléjük kezét.

Az erdélyi katolikus lelket jellemző mindegyik sajátosságokkal ékeskedett a nagy Pázmány Péter egyénisége. A neofiták tüzes lelkével buzgólkodott a hitért; ennek érdekében sikerrel alkalmazta ellenfelei fegyvereit: az élőszó s a nyomtatott betű meggyőző erejét; pástorbotjával szigorú rendet és fegyelmet teremtett saját aklában, ugyanakkor pedig tudott közösen érdeklő ügyekben együtt dolgozni Bethlen Gábor fejedelemmel is.

Az erdélyi katolikus írók és tudósok, Pázmány nevével és égíse alatt, ezzel a lélekkel és érzülettel lépnek ma újra a közéletünkbe. Hisszük, hogy működésünk gazdagodást, erősödést s izmosodást fog hozni minden intézményünknek és szervezetünknek s ezért fiui tisztelettel kérjük munkánkhoz püspökeink főpásztori áldását.

Szimbólikusnak látjuk, hogy újjáalakulásunk időben egybeesik Erdély új püspökének székfoglalásával. Tudjuk, hogy az ő lelkét is a nagy Pázmány ideáljai s érzései hatják át; bíznunk tehát abban, hogy meg fogja érteni és fel fogja karolni jószándékú törekvéseinket.

Szeretettel kérünk jóindulatot és támogatást minden testvérünkől az újjáalakult és ilyen szellemben és érzésekkel sikralépő Pázmány Társaság számára.

Kétszázalásos emlékalbumot vizs Márton Aron püspöknek a temesvári küldöttség

Temesvár. Saját tud. Márton Aron püspökké szentelése alkalmából Pacha Ágoston dr. megyéspüspökön kívül, aki a szentelésen tudvalegőleg közreműködik, **Waltner József dr.** püspöki irodavezető, **oldalkanonok**, másrésztől, a székeskáptal-



lan képviselőiben **Kayser Lajos** pápai prelátus, nagyrépost utaznak Temesvárról Kolozsvárra. A Katolikus Népszövetség temesvári egyházmegyei központja részéről **Martzy Mihály** elnök, **Lázár László** alelnök, **Fodor József** főtisztár, **Rajka Géza dr.** igazgató, **Risztics György dr.** ügyész és **Meisner Vilmos** elnöki tanácsstag jelennek meg a püspökszentelésen.

A küldöttség díszes albumot vizs magával és ad át Márton Aron püspöknek. Az album mintegy kétezer aláírást tartalmaz: a püspök azon temesvári tisztelői írták alá, akik régebbi temesvári előadásait és konferenciabeszédeit hallgatták. Az albumot lila selyembe kötötték.

Az aláírásokat megelőző üdvözlés szövegét

Kelemen András, a piarista főgimnázium és a katolikus magyartannyelvű gimnázium rajztanára készítette kódexszerű írással. A díszítések miniatűr-képekben feltüntetik azokat a helyeket — székesegyház, piaristatemplom stb., — ahol annakidején Márton Aron Temesvárot közreműködött.

ARADIAK A PÜSPÖKSZENTELÉSEN.

Arad. Saját tud. A kolozsvári nagyszabású püspökszentelési ünnepségen, amidőn Márton Aron erdélyi püspököt fényes külsőségek között felavatják, az aradi minorita rendet és a romániai minorita rendtartományt Pazytni Bonaventura rendfőnök képviseli. Pazytni Bonaventura rendfőnök még a pénteki nap folyamán elutazott Kolozsvárra. Az aradi római katolikus ifjúságot a püspökszentelési ünnepségen Kulcsár Kálmán minorita hitoktató, a „Vasárnap” szépirodalmi lap szerkesztője képviseli, **Kulcsár Kálmán** aradi elfoglaltsága miatt csak szombaton utazott Erdély fővárosába.

A nagyváradi mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: ARIZONA TIGRISE.

DORIAN: MENEKÜLES ÜRDÜGSZIGETROL

CORSO: BARNABÉ.

Időjárás

A bucuresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Lényeges időváltozás nem várható. Helyenként csapadék, a nappali hőmérséklet kissé emelkedik.

Ruszinszko román lakosainak bekapcsolódása a közéletbe

Husztról jelentik: A Kárpátalján élő 13 ezer főnyi románság megalakította a Ruszinszko-i Román Nemzeti Tanácsot. Az ilteni román kisebbség ezután az eddiginél jelentősebb szerepet akar játszani az államéletben. Jelöltjük már szerepel is a legközelebbi választások kormánylistáján.

Volosin miniszterelnök írásban ismerte el a román kisebbség politikai és közművelődési jogainak teljes szabadságát.

Királyi rendelet

a tandíjmentességről

Bucurestiből jelentik: Ófelsége aláírta az iskolai díjak alóli mentességről szóló királyi rendeletet. Eszerint az iskolai díjak alól mentesek a hadiárvák és a hadirokkantak gyermekei, a tanterület tagjainak és a tényleges tiszteknek gyermekei. Nem kapnak tandíjmentességet azok, akiknek úgy a apja, mint anyja közszolgálatot teljesít. Tandíjmentességben részesülnek a hüllőnböző hadi kitüntetésekben részesült háborús önkéntesek gyermekei, ha előző évben legalább hetes közpártéket kaptak és szüleik szegények.

A légügyi és tengerészeti miniszter látogatása az A. C. T. A. műveknél

Bucurestiből jelentik: Paul Teodorescu altábornok légügyi és tengerészeti miniszter Negrescu tábornok mérnök, Marcu mérnök és Galeno kapitány kíséretében február 9-én meglátogatta az A. C. T. A. műveket. A minisztert és kíséretét Chirculescu volt miniszter vezetésével az igazgatóság tagjai s a technikai személyzet fogadták. Végiglátogatták az összes műhelyeket, megtekintették a készülő gépeket és alkatrészeket és megállapították, hogy a nemzeti ipar nagy előrehaladásról tett tanubizonyosságot a légügyi és tengerészeti felszerelések terén.

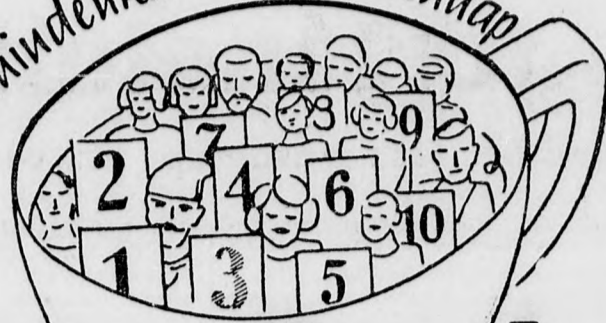
Bezárólag február 15-éig minden háztulajdonos és főbérlo adja be a bérloki deklarációkat

A nagyváradi Háztulajdonosok Szövetsége közli:

1. Minden háztulajdonos február 15-ig jelentse be a saját magára, háznépére és a lakásban bármely címen tartózkodó összes személyekre vonatkozó bejelentési adatokat.
 2. A háztulajdonosok tehát a bérloki által előírt lakásrészekben tartózkodó összes személyekre, vagyis az albérlokre és ezek háznépére vonatkozó adatokat is tartoznak bejelenteni.
 3. A főbérloki jelentésük be az általuk albérbe adott lakásrészekben tartózkodó albérloki és ezek hozzátartozóira vonatkozó bejelentési adatokat.
 4. Sem a háztulajdonosok, sem pedig a főbérloki ne essenek abba a tévedésbe, hogy bejelentési kötelezettségüknek eleget tettek azzal, hogy a pénzügyi adminisztrációhoz már beadták a bérloki bejelentést, mert ezt úgy a pénzügyigazgatósághoz, mint a kerületi rendőrbiztoshoz is be kell adni, mert különben külön-külön súlyos bírságoknak tessük ki magukat.
 5. Pontosán ki kell tölteni az űrlapok egyes rovatait, mert ezek valódiságáért a kiállító felelős.
 6. A bejelentést 2 példányban kell kiállítani, amelyek egy-egy a hatóság bejegyzőjével ellátva meg kell őrizni.
- Cosbuc-utca 4. és Avram Iancu-utca 13. szám alatti irodánkban tagjaink részére űrlapot tartunk és ugyanitt a bejelentési adatokat is nyújtunk.

Tejeskávét

mindenkinek és mindennap



Kneipp-ből és Franck-ből

Elvi jelentőségű döntést hozott a Semmitőszék a tisztviselői nyelvvizsga kérdésében

A tisztviselőt a kisebbségi szabályzat ellenére is nyelvvizsgára lehet állítani

Bucuresti. Saját tud. Az Universul szombati számában érdekes hírt közöl a Semmitőszék elvi jelentőségű döntéséről, amely szerint, függetlenül attól, hogy ha egy kisebbségi származású, állami tisztviselő már kiállott egy nyelvvizsgát, az illetékes hatóság bármikor újravizsgáztathatja azokat a tisztviselőket, akiről megállapítást nyer, hogy nem tudnak jól románul. A Semmitőszék egy postai hivatalnok felfolyamodására hozta ezt a döntést, aki az 1938 augusztus 4-iki kisebbségi statutumra is hivatkozva, támadta meg a PTT-t, amely eltávolította őt állásából.

Az arabok nem fogadják el a palesztinai kérdés rendezésére alkotott angol tervet

Négy pontból álló nyilatkozatban ismertették feltételeiket a Palesztina-értekezleten résztvevő arabok

Londonból jelentik: A Londonban folyó Palesztina-értekezleten résztvevő arab kiküldöttek a leghatározottabban visszautasították a Palesztina rendezésére kidolgozott angol tervet. Az arabok követeléseikről nyilatkozatot adtak ki. A nyilatkozat négy pontban foglalja össze az arabok kívánásait:

1. Ismerjék el az arabok ősi jogait Palesztina területén és biztosítsák számukra a teljes függetlenséget.
2. Vessenek véget annak a törekvésnek, mely Palesztinában akar a zsidóknak országot biztosítani.
3. Szüntessék meg az angol mandátumot Palesztina felett és kössenek egyezményt az arabok szuverenitásának elismerésével.
4. Szüntessék meg a zsidók bevándorlását és ne adjanak Palesztina területén földet többé egyetlen zsidónak sem.

További részében bejelenti a nyilatkozat, hogy az arabok követeléseik teljesítése esetén biztosítékot adnak szent helyek és a szent helyekre vezető utak szabadságára s az angoloknak is hajlandók az őket érintő kérdéseket külön szerződésben rendezni.

tina területén és biztosítsák számukra a teljes függetlenséget.

2. Vessenek véget annak a törekvésnek, mely Palesztinában akar a zsidóknak országot biztosítani.

3. Szüntessék meg az angol mandátumot Palesztina felett és kössenek egyezményt az arabok szuverenitásának elismerésével.

4. Szüntessék meg a zsidók bevándorlását és ne adjanak Palesztina területén földet többé egyetlen zsidónak sem.

További részében bejelenti a nyilatkozat, hogy az arabok követeléseik teljesítése esetén biztosítékot adnak szent helyek és a szent helyekre vezető utak szabadságára s az angoloknak is hajlandók az őket érintő kérdéseket külön szerződésben rendezni.

CHAMBERLAIN ATHIDALÓ MEGOLDÁSOKAT TERVEZ

Londonból jelentik: Az angol kormány már eleve el van készülve arra a valószínű eshetőségre, hogy a palesztinai arab megbízottakkal nem vezetnek eredményre a tárgyalások. Chamberlain a sikertelenség esetén maga terjeszt új javaslatot a bizottság elé, mely hivatalos lesz áthidaló megoldást hozni a kérdésben. Chamberlain javaslata többek között biztosítékokat adna az araboknak arranzéve, hogy a palesztinai zsidó lakosság arányszáma sohasem fog az arabok arányszáma fölé emelkedni. Szavatolásokat is tartalmaz a tervezet a már Palesztinában lakó zsidók jogaira. Azt is megígérné Chamberlain, hogy Anglia nem Palesztinában, hanem a többi gyarmatain helyezné el a menekült zsidókat.

Bőrigázva



Érzem, hogy a nedvesség csontjaimig hatolt.

Amint haza érek egész testemet be fogom dörzsölni CARMOL*-al és meg vagyok győződve, hogy ez meg fog védeni a hűléstől.

*) Carmol a legjobb bedörzsölőszer meg-hülés, gripa, reumatikus fájdalmak és táz ellen

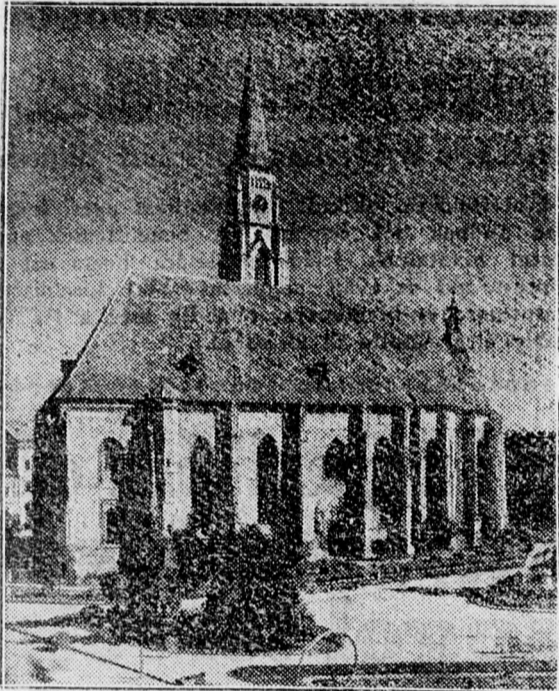
A 600 éves kolozsvári Szent Mihály templom történetéből

A főtemplomban lesz vasárnap az első püspökszentelés

Kolozsvár. Saját tud. Nem mindennapi ünnepekké színhelye lesz vasárnap délelőtt a főtérsi Szent Mihály arkangyalról elnevezett templom. A közel hatszáz éves templom mohos falai között szentelik püspökké Márton Aront, a kolozsvári belvárosi parochia plébánosát. Ebből az alkalmából érdemesnek tartjuk a fél évezredet túlhaladt életkort megért templom történetét nagyobb vonalakban ismertetni.

„Egy kis történelem“

Kétségkívül Kolozsvár legrégebbi és legszebb középkori épületei közé tartozik a Szent Mihály templom. Alapításának évszámát kétségbevonhatatlan pontossággal mindeztideig nem sikerült felderíteni.



A templom látképe

ni. Az alapítási évet csupán hozzávetőlegesen, a későbbi századok során felezimre került okmányok alapján tudjuk megállapítani. A templom sekrestyéjében függ ugyanis egy díszes, kissé már megrongált pergament diploma, amelynek keletkezési helyét és idejét csak nemrégiben sikerült kibetűzni az egyik tudós magyar főpapnak. Az oklevelet 1349. januárjában bocsátották ki és benne bünbocsánatot hirdettek mindazok számára, akik a Szent Mihály tiszteletére építendő templom karbantartására adakoznak, vagy végrendelkeznek.

Valószínűnek látszik ebből, hogy a templom már ekkor épülőben lehetett, de hiányzott az anyagi alap az építkezések befejezéséhez és ezért volt szükség a bünbocsánatot hirdető okmány kibocsátására. Egyes feltevések szerint alapkövetétele csakis 1316 után történhetett, amikor Kolozsvár elnyerte a város-kiváltságokat. A templom építését tehát a városi élet kezdetével, valószínűleg Róbert Károly (1308—1342), esetleg Nagy Lajos (1342—1382) magyar királyok uralkodása alatt kezdték el. Később a luxemburgi Zsigmond király trónrajutása után a városi élet jobban is fellendült, sok jel vall arra, hogy a templom nyugati részét is ebben az időben kezdték maj terjedelmére átépíteni. Az építés nem egyszerre történhetett, legalább erre vall a nyugati homlokzat vonalának három megtörése és a főkapu elhelyezése is. Annnyit azonban minden bizonyossággal sikerült megállapítani, hogy a nyugati homlokzat építése 1444-ben fejeződhetett be és ekkor helyezték el Szent Mihály szobrát is, amely ekkor már a főbejárat timpanonjában találta Zsigmond császár és király címerét.

A templom építése tehát körülbelül egy századon keresztül tartott és csak a XV. század közepétől készült el teljesen. Azóta azonban nagyon sok változáson ment keresztül az épület és alaposan megváltozott a környezet is. Ma csinos rácozással kerített park övezi, régen temető volt a helyén, amelyet kőfal védett. Később az 1738. és 1742. évbéli nagy pestis-járványok után a templom nyugati főbejárata elé barokk stílusú díszkaput állítottak, amely, a kor híte szerint, a kapukon díszelgő szentek védelmet nyújtottak a járvány ellen. A díszes kaput a múlt század vé-

gén a főtér általános rendezése során a Szentpéteri templom bejárata elé költöztették. A templom körül, különösen a reformáció korában, emelt díszes épületek egészen eltakarták a monumentális épületet és éppen ezért a város vezetőségének körében mozgalom indult meg ezeknek az épületeknek a lebontására. Ezt az akciót azonban csak 40 évi szívós és kitartó harc után koronázta siker és a múlt század kilencvenes éveiben sikerült kivívni ezeknek az épületeknek a lebontását.

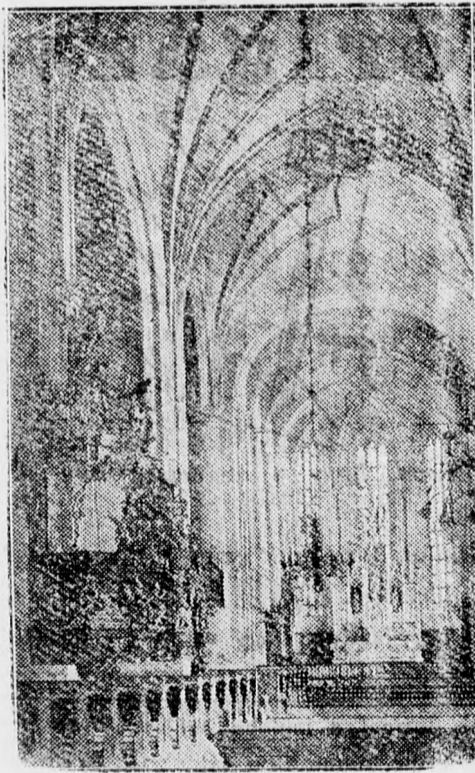
Ekkor bontakozott ki igazi szépségében és monumentálisában a hatalmas épület.

Körben a mohos kövek között

A templom hatalmas méreteivel minden irányból nézve, igen imponáló hatást kelt. A legszélesebb nézőtávlat a déli oldalról van, amelyet fenti képünk igen szemléltetően érzékel. Tömeghatása ellenben keletről a legérdekesebb, míg északról az utóbbi épült tornya alsó részének nehézségével nyomasztó hatást kelt, nyugati oldalán, ahol a főbejárat van, a legzembetűnőbbek az építkezés szépséghibái. A templom déli oldalán a kórus és a csarnok találkozásánál szépen tagolt tornyocskát látunk, amely a padlásra vezetett. Közvetlen szomszédságában egy kisméretű csucsíves oldalajtó látható. A csarnok külső falának közepén két ívtámasz között a keletre eső ívtámasz közelében kettősen tagolt díszes nagy ajtót találunk. A déli oldal falait öt hatalmas méretű csucsíves ablak töri át. Ezen az oldalon az egyik ívtámasz oldalán a lombosított baldachin alatt fejtelen szobor áll. A Szent Mihályt kívül ez az egyetlen, amely a templom régi szobraiból, még ha csonkán is, reánk maradt. Találunk ugyan a déli falon még két reneszansz és három különböző barokk szobrászati emlékeket, — köztük Szent Mihály és Szent Katalin szobrait, — ezek azonban nem eredeti és szerves részei a templomnak, ugye stílusokkal, mint az elhelyezkedési módjukkal egyaránt mutatják késői keletkezésüket, valamint azt, hogy nem a régi hejűkön vannak.

A templom északi oldalát, valamint a díszes bejáratot a torony takarja, annyira, hogy ebben még belülről is alig lehet gyönyörködni. A torony alja, közel 40 éve kápolnául szolgál, azelőtt az óriási toronylábak alatt át lehetett sétálni. A toronytól nyugatra még egy kettős tagozású ajtó van, finom faragású baldachinos konzolokkal, amiben ma már semmi sem mutatja azt, hogy valaha szobrok díszítették. Ott, ahol a templom előcsarnoka és karzata kezdődik, az ívtámaszok kívül sokkal díszesebbek, a falak is vastagabbak és látszik, hogy valamikor sokkal nagyobb súly hordozására voltak építve.

Eredetileg ugyanis itt állott a templom nagy



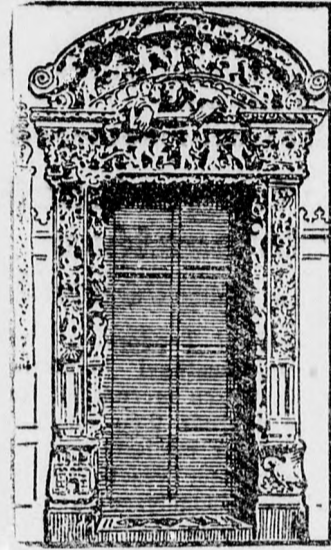
A templom belseje

négyszögletű tornya, amely az 1617-ben Van der Rye holland rajzoló által készített képen is látható. A torony az 1698. évi tüzvész után barokk fedélet kapott, amit 1764-ben földrengés és vilámlásapás rongált meg, úgy hogy le kellett bontani és azután a templom körülbelül addig, amíg a déli oldalon megkezdett mai torony elkészült, toronylábán álló építménnyel elégedett meg.

A boltozatok pillérei alatt

Az épület belsejébe lépve, hatalmas, háromhajós, kereszthajó nélküli csarnoktemplomba jutunk. A sugár boltozattartó pillérek kötegesen, pillérfők nélkül ivelődnek. A falak egyhangu fehérségét a színes üvegekkel borított ablakok és a pillérek lábához tapadó oltárok (számszerint három) és a szőcsék törik meg. Az oltárok stílusa nincs összhangzásban a templommal, de a nagy fehérséggel szemben megleget és hangulatot képviselnek. A XVIII. század művészetét képviselő barokk stílusban faragott hatalmas szőcsék egyenesen csodálatra készítik.

A hajló magasbatoró íveivel teljesen ellentétes hatást vált ki a szemlélőből a diadalív lelapított félkör és az egész szentély alacsony keresztboltozata. Ugy tűnik fel, mintha valami óriási erő nyomná vissza az egykor fölfelé ivelő építményt. Valaha itt is csucsíves tört felfelé a boltozat. 1489-ben gonosz kezek felgyújtották a templomot és a szentély mondhatni teljesen elpusztult. Az új boltozat 1498-ra készült el, amit az egyik zarkőve és az Erdélyi Muzeumban őrzött Agnus Dei bizonyít. 1655-ben és 1698-ban a templom újra leégett, a XVIII. század derekán pedig földrengés rongálta meg. Ezek után készült el a letörpített boltozat, amely teljesen kiforgatta a szentélyt eredeti szépségéből. A főoltár negyyszázadnál nem régebbi munka, a gótika néhány sablonos motívumából tevődött össze. Trónszéke és stallunjai is újabb neo-got készítmények. Annál épebben maradt meg viszont a reneszansz stílusban faragott ekekeresztjező, amelyen az év számot (1528) ma az alsó nyílás talpazatának faburkolata fedi. A két ajtófél közül a nyugati téven reneszansz stílusban Kolozsvár, a keletin a dónátor címe — a fiait vértelvel tápláló polikán látható. A növényi és állati díszítésekben rendkívül gazdag ajtó szemöldök faja felett egy mestertien kidolgozott komoly papífej foglalt helyet, kezében mondatszalagot tartva e felirattal: „Jo-



minus Joannes Clyn (Klein). A név és a fej a templom egyik plébánosáé, aki 1521-ben már allásában volt s mivel a templom díszítőinek Sándor kardinális 1524 és 27 között bünbocsánat leveleket adott ki, a plébános ezzel a nagyzerű művel örökítette meg emlékét és a reneszansz művészet szépségét; melynek ilyen gazdag alkotása Erdélyben többé nem is született.

A király parancsára

A közel hatszázéves templomnak gazdag és változatos a története, amelyet néhány nagyobb vonásban már megismertünk. A reformáció hívei a templomot 1558 március 16-án vették először birtokukba. Akkor Dávid Ferenc volt a plébános. A reformáció és radikális és puritán szülöttnek ez a templom volt a bölcsője és Dávid Ferenc lett első püspöke. Az ő korától csekély megszakítással (1604. jan.—1605. jul.) 150 évig volt ennek a felekezethez a birtokában. Minthogy azonban az unitárius egyház hívei részint szászok, részint magyarok voltak, két nyelven hirdették benne az ígét. Amidőn Erdély 1690 után a Habsburgok uralma alá jutott, megkezdtek itt is a római katolikus térítést és negyedszázad múlva Erdély egyik legnagyobb templomát, felsőbb rendeltre elvették az unitáriusoktól.

A templomhoz a protestáns birtoklás idejéből más nevezetes történelmi emlékek is fűződnek. Szapolyai János király özvegye 1551. július 21-én ebben a templomban mentette fel hűségkujók alól az erdélyieket, majd visszatérve 1556. október 23-án itt fogadja az ország hódolatát és itt is vette át a hatalmat. Utóbb több erdélyi fejedelmet — köztük Bethlen Gábert is, — itt váiasztották meg. Az önálló erdélyi fejedelemség idején (1540—1690) a Kolozsvárt lezajlott, mintegy 80 országgyűlés legnagyobb részét a falak között tartották meg és nem egyszer hoztak az ország lakosságára eorsdöntő intézkedéseket. A templom földjében és kriptáiban helyezték el évszázadok folyamán örök nyugalomra a templom építetőit, fenntartóit, püspökeit, valamint az erdélyi közelet számos vezetőgyéniségét.

A közel hatszázéves templom sziklaszilárdan áll az idők patinájával bevont mohos köveivel és hirdeti Isten örökkévalóságát. **Bakos Aladár**

Látogatás Márton Áron püspök szülő- falujában, a szüleinél

(A „Magyar Lapok” küldötti munkatársától.)

Csikszentdomokos, február hó.

Mélyesen megható meleg testvéri szeretetben, megindult büszkeségben, nagy-nagy örömben dobant meg az erdélyi katolikus egyházmegye milliónyi hívőjének szíve, a karácsonyi angyalszárnnyon világgá röptetett örömfeljes hír hallatára: Márton Áron apostoli kormányzó, kolozsvári plébános, az isteni Gondviselés és XI. Pius pápa Öszentsége kegyelméből, Erdély püspöke lett. Mint száraz avar tüze terjedt a hír és mindenkinek átforrósította a lelkét. Ebből a nagy örömből, boldogságból, megbecsülésből természetesen nagyobb részt kér maga számára a Székelyföld, de leginkább az új püspök szűkebb páttriája: Csikmegye s annak is hargitaalji, oltmenti székely faluja: Csikszentdomokos. Ennek a „Marosbükki”, „Garados”, „Oltfeje” és „Fekete-réz” nevű erdőségekkel körülövezett hatezer székely lakosú községnek egy kis, takaros székely házában látta meg a napvilágot Erdély hetedik székely származású főpásztora.

Az őszinte, meleg patriotizmussal dédelgetett büszkeség, szeretet annál erősebb, gyújtóbb hatású, amint fokozatosan közvetlenebb érzés nemesedik a község lakossága, atyafisága, rokonsága körében, hogy aztán szikrázó nap sugar felé tartott nagyító lencse gyújtópontjában élő lángra lobbanjon két, egyszerű, jámbor falusi székely öreg szülő meghatódott lelkében.

A felecsiki székely nagyközségben és környékén természetesen egyszerűen irigyelt, nagyrabecsült, népszerű emberek lettek a boldog édesapa, a jószágos édesanya, a „harisnyás” püspök három testvére, atyafisága. Bár erre a hetvenhárom éves Ágoston bácsinak és hatvanöt éves hűséges feleségének nem is volt szüksége. Jómódú, tekintélyes, bíróviselt ember ő s a falusi gazdatársadalomban is emberül megállta a helyét. Ezeket útközben tudtam meg, amint félben tavaszi játszó csalóka napsütéses időben, látogatóba igyekszem az „örömszülő”-höz. Boga István, a falu népszerű plébánosa „ajánl bé”, mert fajtája egyik dicsérendő ernyeinek megfelelően, Ágoston bácsi székelyesen bizalmatlan küssé, pedig ez uttal hónom alatt nem is szorongatom az obligát akatáskát.

A püspök szülőfalujában

Módos, magastetejű, zsendelyes, farkasfogba rakott, patinás fenyőfaépület az ősi ház. Habfehér, csipkével szegett szőttes függöny és mosolygó muskálly árulja el, hogy fiatalasszony van a háznál. Bőrhúzóval járó ravasz székely zár nyitja a kiskaput. Bent az udvaron ugyancsak meglátszik az átlagon felüli jómód. Minden ragyog a tisztaságtól. Az épületek rendes, gondos gazdára vallanak. A rácsos tornáccal körülvett házba, kieresztett fedelű, kettős kőlépcsőn tessékkel be egyszerű, elfogulatlan székely vendégszeretettel Ágoston bácsi. Korát meghazudtoló frissességgel mutatja az utat a magyar csizmás, fehér harisnyás, fekete mellényes, kabátos, rövidre nyírt ezüstös hajú és bajuszú, közepesnél valamivel alacsonyabb székely házigazda: Erdély püspökének édesapja.

A tágas, nagy szobában a csikszentdomokosi székely viseletnek megfelelő, szőttes ruhában, fáradtarcú, feketeszemű, erős szemöldökű, feketekendős, öreg székely asszony fogad szíves szóval. Rá hasonlít legjobban az új püspök. Csodálatosan illik, fiatal, jóarcú menyével együtt, a háziszőttekkel, varrottasokkal, eredeti székely bútorokkal berendezett szoba környezetébe... Sokáig betegeskedett. Kilenec izben szenvedett tüdőgyulladásában, aho-

gyan mondja. Hozzá tartozói gondosan ápolták. Oév utolsó napján kinevezett püspök fia is meglátogatta. Sokáig ült betegágya mellett imádkozva. Aztán Bőro Ferenc főesperes felkérésére Szent Vince alázatos betegápoló nővérei is megjelentek betegágyánál megfelelő orvosszerekkel.

— A jó Isten meghallgatta fiam imáját, — mondotta megindult hangon, — meggyógyított, talpra segített. De bennem is dolgozott az isteni kegyelem, „erővel” megakartam gyógyulni, hogy részvehessek fiam felszentelési ünnepségein...

Majd lassan megindul a beszélgetés. Ugy érezzük, hogy közöttünk van lélekben, a családi kör melegében, a püspök fiú. Az öregkor derűjének őszi verőfénye, megbékéltsége ömlik el a beszélő édesapa arcán.

Márton Áron gyermekora

— Nagyon komoly fiú volt Áron gyermekkorában is. Míg társai „cserepeskedtek”, „helytelenkedtek”, csínyeken törték fejüket, addig Áron szokatlanul, őregeen gondolkodott és hozzám esatlakozott erdőn, mezőn, őrizte a marhákat, szántott, vetett, kaszált, takart, aratott velünk még a nyári szünetekben is, pedig világért sem kényszerítettük rá. Nagyon szerette a dolgot.

— Tudja azt Ágoston bácsi ugy-e. — kérdezzük, — hogy az új püspök fiúk már elkészítették a püspöki címet és jelmondatát a következőket választotta: „Vállalom a munkát”?

Teljesen falujok védőszentje jelmondatának szellemében: „Imádkozzál és dolgozzál!”

— Hát ez igazán talál rá. Az elemi iskolában, a gimnáziumban, a teológián, a harctéren, vagy bárhová állította a sors, mindig dolgozott, munkált legjobb tudása szerint. A harctéri szolgálat alól is kivonhatta volna magát, de nem tette. Végigküzdötte a világháborút és amikor tisztként visszatért, éppen úgy

Az egész község el akart menni a püspökszentelésre

— A község apraja-nagyja megmozdult a püspöki kinevezés hallatára. Mindenki ott akart lenni a felszentelésen. Az első felbuzdulásban, természetesen, senki sem vetett számot a lehetőségekkel, a messi úttal, költségekkel, elhelyezéssel. Lassankint aztán megbarátkoztak azzal, hogy az egész község még sem mehet el Kolozsvárra, mert nem érné el a célját. Olyan kevés férőhely van a Szent Mihály-templomban és olyan sok helyről jön össze a papság, hatósági és más vezetőemberek tömege, hogy legtöbbit, mindent figyelembevéve, húsz tagú küldöttséget ha el tud helyezni a

dolgozott, miként elhagyta. Olyan jó gyerek volt, hogy nem igen akartam figyelmeztetni, hogy neki magasabb céljai is lehetnek. Ritkán említettem, hogy jó lenne befejezni a teológiát és aztán valahol, közelünkben, megyéspap lenni. Ez volt minden szülő-vágyunk. Nincs is szebb beteljesült álma egy székely katolikus szülőnek, mint mikor a fia Isten szolgálatára adja magát, vezetője lehet véreinek, községének és tekintélyével megbecsülést szerez nemcsak a családnak, hanem egész fajtájának.

— Egyszer aztán, mintegy két év múlva még jobban elkomolyodott. Láttuk rajta, hogy valami nagy elhatározás előtt áll. Nem kérdeztünk semmit, de sejtettük, hogy a jó Isten munkál a lelkében. Ugy is lett. Egyik őszön éppen nálunk csépett a gép. Áron is előljárt a munkában. Egyszer aztán abbahagyta a munkát, bejött a szobába, megmosakodott és közölte velünk, hogy elutazik Mailáth akkori püspök úrhoz és tovább kívánja folytatni a teológiát. Három nap múlva már örömmel közölte, hogy Mailáth püspök úr szívesen fogadta és gondjaiba vette. Aldott jó embere is volt Áronnak mindig. Áronnak minket is be kellett mutatnia neki, egyszer a vasútállomáson fogadott átutaztában. Hogy mit éreztünk mi, szülők lelkünkben Áron isteni elhivatása fölött? Annál egyszerűbb emberek vagyunk, hogy azt szóval ki tudnók fejezni. A hála, köszönet és boldogság mindig könnyet csal szemünkbe, — mondja könnyes meghatottsággal.

A jó Márton néni eddig szóltanul tett-vett a szobában. Székely vendégszeretettel bor kerül az asztalra. Aztán ő is leül az asztaltól szerény távolságban.

— Amikor Áron püspöki kinevezésére gondolok, pedig mindig csak az van az eszemben. — mondja elfogódott lélekkel és az édesanyák tiszta jósága lágyul tekintetében, — álomországban járok és mindig harmatos a szemem az örömkönnyeiktől. Engedelmes, jó gyerek volt mindig, csak éppen vigabbnak kellett volna lennie, gyermekesebbnek.

Késő estébe nyult a szívélyes beszélgetés, melynek során egy igazán puritán, egyszerű, nemeslelkű emberpárt ismerhettünk meg, akiket nem vakított el a nagy-nagy szerencse és boldogság, tovább is olyan egyszerű és természetes munkás, derék tagjai kívánnak lenni a falusi székely községnek, mint eddig, csak most már több meghálalni valót ajándékozott a jó Isten...

Boldog izgalommal tértem vissza a plébániára. Boga István plébános beszél a küldöttség megszervezéséről és az ezzel kapcsolatos nehézségekről.

A község ajándéka

A község hívei pompás meglepetést is készítettek elő községükben született főpásztoruk részére. Elkészítették Bocskor Domokos ny. vasúti tisztviselő, csikszentmártoni iparművész az ősi Márton „élet” fába faragott lekicsinyített mását. Valósággal iparművészi remek ez a munka: él, léleklizik a kis székely porta tölgyfából kifaragott épületeivel, a legaprólékosabban kidolgozott ember és állat alakjaival. Verőfény ömlik el a pompásan színezett kis épületeken és nem kétséges, hogy Erdély új püspökének felejthetetlen öröme telik majd benne.

Amint az állomás felé visz a kocsis, Szent Domokos tiszteletére emelt ősrégi templom tornyában érces hangon üti el az óra az esti nyolc órát.

ALBERT ISTVÁN.



IDŐK SODRÁBAN

A lenini terv bukása

Irta: Rády Elemér

A spanyolországi vörös front teljes felgyöngyölítése már-már befejezés előtt áll és Franco tábornok diadalmos nemzeti csapatai menetelnek már azoknak a városoknak az utcáin is, amelyek két esztendőn át a nemzetközi vörös brigádok katonái masíroztak. Spanyolország népe felszabadul egy kegyetlen és rossz álmól és a spanyol nemzet számára most nyílnak meg majd a nemzeti élet teljes és szabad kivirágztatásának a lehetőségei. Mérheterlen sok rom, értékek, kincsek borzalmas pusztulása jelzi a polgárháborúnak nevezett vörös belérés korszakát, de a romokon új élet sarjadhat és hiszük, hogy sarjad is.

✱

Franco tábornok teljes győzelmének nemzetközi következményei e percben még beláthatatlanok. Annyi bizonyos, hogy a vörös terror-uralom leverése és Negrinek teljes megsemmisítése a nemzetközi baloldal veresége is. Súlyos csapás arra a baloldali álitellektualizmusra, amely a spanyolországi vörös tűz első lángjaiban Párizstól Moszkváig és Newyorktól Prágáig a baloldali virradás hajnalpírját köszöntötte. Az is kétségtelen, hogy Franco teljes győzelmével a világpolitikában hatalmas szövetséget nyer majd — földrajzi, gazdasági és erkölcsi vonatkozásban egyaránt — a jobboldali irányzat.

De a spanyolországi vörös uralom bukása világnézeti síkon is messzemenő következményekkel jár. Tagadhatatlan, hogy ma már minden nép életében egyre nagyobb erővel tör előre a jobboldali gondolat s az ortodox marxizmus híveinek tábora szinte napról-napra gyérül. Mégis vannak a marxizmusnak makacs hívei, akiket a nagy ideológiai álmokból még a tények és események elméleteket cáfoló egymásutánja is alig tud felébreszteni. Vannak esőkönyös álmodozók, akik még ma is esküsznek a kapitalra és mint valami ki nyilatkoztatáson csüngenek Lenin írásain. A spanyol vörösök uralmának csúfos bukása ezeket kell, hogy felrázza most.

Tudni kell ugyanis, hogy Lenin politikai végrendelete szerint a világbolsevizmus utópiáját kell hajszolnia minden igaz marxi hívőnek. A stalin politikai ezt a végrendeletet egy perverz ál-orosz imperializmus szolgálatába állította, az ideológusokat pedig ennek az imperializmusnak az ügynökeivé degradálta. De az ideológusok vállalták ezt a szerepet, földalatti szervezeteikkel behálózták a népek és nemzetek életét és makacs fanatizmussal hittek az utópia valórválásában. Hitük és elszántságuk pedig csak fokozódott, amikor a pireneusi félszigeten is fellángolt a vörös forradalom s úgy látszott, hogy a keleti marxista paradicsom mellett egy déli állam területén is sikerül kiépíteni a vörös támadó állásokat.

✱

A marxizmus ideológusai számára a spanyol vörös uralom különös jelentőséggel bírt Lenin nagy világpolitikai terveiben ugyanis Spanyolországnak különös jelentősége van: Oroszország után ennek kellett volna a bolsevizmus második bázisának lennie. Lenin elmélete szerint Oroszország a maga primitív szociális viszonyai következtében a legalkalmasabb tenyész östetele a bolsevista bacillusoknak. Tenyésztelen és kísérleti hely, de egyúttal az a pont is, ahol meg lehet a lábat vetni, mert egy passzív népről van szó, amely nehezen mozdul meg és egy olyan országról, amelynek természeti gazdagsága a kiaknázatlan természeti kincsek óriási tömege megadják a lehetőséget a hosszú kísérletezésre.

Az orosz viszonyokhoz Európában csak egy ország hasonlítható és ez: Spanyolország. Itt is mérhetetlen szociális elmaradottság, kulturális elesettség és gazdaságilag kihasználható értékek vannak. Csupa olyan körülmény, amely megkönnyíti, hogy a bolsevizmus lábát itt megvesse. Lenin elgondolása szerint Oroszország után itt kell először kirobbantani a bolsevizmust és ha az új rendszert sikerült már megszilárdítani, a keleti és nyugati bástyákból nyugodtabban és biztosabban lehet majd az egész Európára kiterjedő bolsevizmust megvalósítani. Lenin híres jóslása ezért hangzott úgy, hogy Oroszország után a proletárforradalom először Spanyolországban fog diadalmaskodni.

✱

Mindig veszélyes, ha politikusok és államférfiak jósokká válnak. Célokát szabad és kell kitűzni, de jósolni igen kritikus dolog. Így van Lenin híres jóslatával is. Logikusnak és valószínűnek látszott, hogy Lenin elgondolása valóra válik, de számítási hibák mindig becsúszhatnak is a legszebb teoria is kártyavárként omlik össze. Ez történt a lenini jóslással is.

Az első számítási hiba ott történt, hogy a marxista-leninista államépítés először magában Oroszországban bukott meg. Hol van ma már Stalin állama attól az „ideális” marxista államideáltól, amelyről a teoretikusok írásaiban annyi szépet olvashattunk. A vörös cár birodalma ma már nem a marxi utópiák ideális munkás paradicsoma — mint ahogy soha sem volt, — hanem a despotizmusnak, a szadista imperializmusnak egy olyan államszörnyé torzult formája, amilyenre a világtörténelemben még nem volt példa. Kódós fejű ideológusok még hisznek a kibontakozásban, de a tömegek már csak csömört és undort éreznek. Stalin rendszere megfosztotta a marxizmust attól a propagandisztikus erőttől, attól a belső dinamikától, amelyet a jobb sors után vágyó tömegekben a moszkvai áfium még egy évtizeddel ezelőtt is ki tudott váltani.

Este i harangszó

Irta: Krompachi Holló Lenke

A Balaton úgy terült el a délutáni napsütésben, mint mikor a kereskedők kirakják egymás mellé a kék bársonyokat. Egyik végét a másik után. Hullámzik a kék bársony, az egyik halványabb, a másik sötétebb.

Olyan drága, olyan szép a kék bársony, hogy abból csak a mesebeli tündérkirálynő vehet magára, amikor a legkedvesebbik keresztleányát megy el látogatni. Hosszu aranyhaja a földet seprí és megcsillan a kék bársonyon. Ilyen csillogó aranyszálakkal szötte tele az öreg nap is a Balaton vizét.

A tündérkeresztleány se hiányzott, mert nem is egy, de száz kacagott a vízben. Belecsavarta magát a bársony-uszályba, hogy nem látszott ki egyéb belőle, csak a cseresznyepiros szája, meg a szeme, mely mely volt és titokkal teljes, mint a Balaton.

— Most leúszom a mólóig — mondta a vízben a legszebbik tündérkeresztleány.

— Nem szabad! — mondta határozottan a barátja.

— Nekem nem szabad? — kérdezte meglepődve és felemelkedett a vízben, hogy látszott két lilom karja, gyönyörű nyaka, melynek szépségét még jobban feltűntette a vállig érő hullámos fekete haja.

— Neked se.

— És miért nem?

* Az agy- és gernicvelő megbetegedéseinek kezelésénél a régóta bevált, tisztán természetes „Ferenc József” keserűvíz — korán reggel egy pohárral bevéve — a tápcsatornát alaposan kitisztítja, a további bélműködést elősegíti, a gyomormérsztést megjavítja és fokozott anyagcsere-eredményez. Kérdezze meg orvosát.

Amikor Spanyolországban fellángolt a vörös tűz, az első mézeshetek örömei után ott is bekövetkezett a szörnyű kiábrándulás. És hiába volt a világ négy tája felől összesereglett agitátorok munkája, hiába volt még a baloldali államok burkolt és nyílt támogatása is — a spanyol vörösök uralmát már csak az erőszak tudta ideig-óráig fenntartani.

A népi rétegekből feltörték az ősi érzések, megszületett a belső ellenállás és ott is, ahol Franco hadai még nem végeztek el a felszabadító munkát, már megkezdődött a vörösökkel szemben a burkolt szabatotás. A pireneusi félsziget népe — hiába — más temperamentumú, mint az orosz steppék jámbor szenvedésekhöz szokott lakóinak lelke.

Lenin terve és jóslása tehát csak részben valósult meg. Csak a bolsevizmus ütötte fel fejét, de lábát Spanyolországban megvetni már nem tudta. Az utolsó hónapokban már csak a spanyol történelem folyamán annyiszor szereplő anarchisták állottak a nemzetközi vörös kormány mellett, a nagy népi rétegek várták és kívánták a felszabadulást.

A lenini terror tehát egész egyszerűen megbukott és Spanyolország nem lett a második vörös bázis. Az utóbbi hónapokban nem ez az egyetlen csalódásuk a marxista ideológusoknak. A bolsevista propaganda által épített légvárak egymásután omlanak össze. De a legfajább vereség mégis csak a spanyol bolsevizmus felmorzsolódása. Fáj a veszteség, mert a nagy tanítónak, Leninnek a teóriája bukott meg ezzel. Ezért az a nagy elkeseredés, ezért a teljes levertség a marxista-leninista utópiák megfoghatkozott hívei körében. Nagy tervek és nagy álmok foszlottak szét és most éreznük kell, hogy azok az elvek, amelyekre talán életüket tették fel, talmi elvek voltak...

Spanyolországban pedig a romokon, megindul az új Spanyolország felépítése. Talán most, hogy a hosszú küzdelemben az ország megtisztult a spanyol nép tragédiáját annyiszor felidéz, izgága, örök forradalmár elemektől, annyi fájó, keserves tanulság után, talán most sikerül majd Francoéknak lerakniok annak az új szociális, népi Spanyolországnak az alapjait, amely a spanyol nemzet számára is egy boldogabb jövőt nyitja meg.

— Ott tilos a strandolás, mély a víz.
— Pedig én meg akarom nézni az Ezüst sirályt — mondta a sötéthaju leány és vágyakozva nézett a vitorlások után, melyek mint valami kis aranyhajók repültek a vizen.

— Miféle Ezüst sirályt?
— A csónakomat.
— A csónakodat? hát az is van?
— Van. Hőfélé, karesu...
— Nem is szóltál róla?
— Meglepetésnek készült. Te leszel a keresztanya.

— És mikor lesz a keresztelő?
— Ma délután hatkor.
— És kit hívtál meg?
— Csak Györgyöt.
— És eljön?
— Hogyne jönne, mi van ezen csodálkozni való?

— Milyen különös ma Adrien — gondolta a sötéthaju leány, amint kiúszott a partra. — Mintha kételkedne Györgyben. Györgyben! Az egyetlenben — gondolta és lehajította a fejét a karjára és álmodozott...

Ha valaki most azt mondta volna neki, hogy tudod-e, hogy mit csinálsz most? Nem strandolsz! Nem a nappal égeted magadat, hanem a szövszékénél ülsz és szöved a legdrágább palástot, amit Életnek hívnak, nem hitte volna el. Pedig szötte a palástot: szívdobogásból, vágyból, álomból...

Úgyes, gyors kezekkel szedte elő a helyemszálakat, az emlékezős, a vágy helyemszálait és nézte, hogy mi festette a fehér szálatokat pirosra.

IRODALMI JEGYZETEK

W. B. Yeats

William Butler Yeats, az 1923. év Nobel-díjas költője meghalt. Hiába várta a „hatvanhatodik hattyu” elröpülését, amely csendesen szállt éveinek számát jelezte, ahogy az egyik költeményében megírta. A „hatvanötödik” elszállt és „lelkét más partokra vitte”. Bizonyára vívódás nélkül halt meg, szépen, a modor formáit tiszteletben tartva, mert egész életében, költészetében a „muló idő és az örök szeretet” kérdéseivel hozzászóltatta önlélekét, hogy a véget minden tragikus megrázkódtatás nélkül elviselje. Szabadságszerető, forradalmár nemzetgyermeke volt: az írek bálványozott költője.

Dublin közelében, Sandymonutban született. Művészcsalád gyermeke, aki minden nagy költő mivolta ellenére, bizonyos „tanárosságot”, normatizetet és logikai szigor hordozott magában. Ez arcán is meglátszott. Olyan volt, mint egy jószágos, öregedő oxfordi „fellow”.

Szindarabirással kezdte írói pályafutását, amelyet első nyilvános szereplése után csak tíz évi csendes alkotómunka után folytatott.

A századforduló idején az ir művészeti és irodalmi újjászületés nagy kibontakozásában jelentős szerepet vitt. A „Celtic Revival” nevű irodalmi mozgalom vezére volt. 1899-ben haladószelemű színházat alapított, amelyben több darabját előadták. Az „Irish Literary Theatre” legnagyobbsikerű darabját a „Deirdé”-t is írta.

Kisebbségi költő volt, a lírai emlékedettség legmagasabb fokán is. O'Connell-ek lelke sajgott benne és az egyéni érzés fátvölába mindig beleeszte az elnyomott nemzettest, az ir kisebbség nagy akarását. „A tűnő idő szárnyán suhanó szabadságot esedéklő vágyalmát. Legszébb kötetei a: „The lake isle of Innisfree”. (Az Innisfree tó szigete) és a „The wild swan at Coole”. (A „Coole-i vadhattyuk.”)

Alkotó lélek volt. Nem tűnt el nyomtalanul az élethől, amelyet néha szebbnek látott, „mint a legszebb vers”.

Troyat,
a Goncourt-díjas

Az üzleti érdek sem méltatlan középszerű író

emelt megérdemelt magasságokba. Henri Troyat kapta az 1938-as Goncourt-díjat és most, hogy elolvastuk a jutalmazott könyvet, régi megfigyelésünk igazságáról meggyőződhetünk. A Goncourt-díj kiadásiánál nem csupán az esztétikai és irodalmi nézőpontok érvényesülnek, hanem elsősorban a kiadók akarata, üzleti érdeke győzedelmeskedik. Troyat jutalmazott regénye a „L'Araigne” (A pók) lehangelő könyv. Főhőse a gyógyíthatatlan és erős csökkentértékűség-érzetű Gérard Fontéque, aki állati önzéssel dönti romlásba három testvérét.

Tudjuk jól, hogy az élet rutságát nem ajánlatos elhazudni, de a tévedt lélek kanáliszagú valósága nem lehet az írás célja. Ismeretes az is, hogy a nyugati irodalomban már inkább az a problémája az írásnak, hogy miként írjanak és nem azt, hogy mit. De a „miként” követelménye

a tárgy megválasztását is kötelezi.

Amikor Troyat jutalmazott könyve megjelent, az elmés párizsi kiadó azt nyomatta rá: „Huszonhétéves és már Goncourt-díjas”. Az érdek még a nagyságot is hazudni képes.

Maeterlinck

Maeterlinck könyvet írt az öregségről. (La Grande Porte = A nagy kapu.) Élménye lehetett elég, hisz a nyolevan körül jár és mégis az az érzésünk, amikor keserű gondolatait olvassuk, hogy ő nem azok közül való, akikről Ady annyira szomorúsággal énekelt, „hogy irigye az öregedőknek”. Az élet bolyongás a sir körül s nagy szomorúsággal hal meg az, aki e bolyongás közben Istennel nem találkozik. Volt idő, amikor Maeterlinckről azt hittük, hogy a pantheisztikus szemléleten túl Tytlyl és Mytlyl örömében ő is megtalálja a hit vigasztalását. De ez a könyv nem arról tesz bizonyosságot, Maeterlinck még a halálon innen van, de az életemben túli érzéssel bágyadt lemondással int a muló élet felé, amelyet sokszor akart Isten nélkül leélni. S az élettől bucsuzó ember így beszél: „Ime, itt vannak az öregség napjai, amikor az embernek nincsen többé szüksége önmagára, amikor az ember már nem él többé önmagában, amikor azért kezdi boldognak érezni magát, mert nincs többé! Majl a közel nyolevan éves élet tapasztalatát egy szóban sűrítve a keserűséggel írja, hogy az egész folyamat egy „nagy várakozás volt”. Innen csak egy lépés a minden kérdésre feleletet adó felismerésig, amely szerint az életben eltöltött várakozásnak célja is van, de ezt a lépést Maeterlinck nem akarja megtenni. Egy helyen ezt írja: „Ha velem egykoru barátom megkérdezné, hogy mit gondolok az öregségről és mit adtam, vagy mit vettem el az életem, nyiltan megmondanám, hogy nem tudom. Közelebb vagyok a halálhoz. Ez igaz. De én mindig annak a közelében éltem, mert sohaem vá-

Ha a gyomor nem jó, nincs élet!

Az emberi szervezet egyik legfontosabb életfunkciója a jó emésztés, tehát nagyon fontos, hogy jól tudjunk enni és jól tudjunk emésztetni, mert a természetes táplálékfelvételt semmivel a világon nem tudjuk pótolni. Tehát egészséges, jó emésztés, normális bél, epe, vese és májműködés szükséges ahhoz, hogy vértünk normális állapotát, szervezetünk egészséges működését fenntartsuk.

A világhírű amerikai GASTRO D. gyógyszer, amelynek kiváló hatását már az egész tudományos világ elismerte és tekintélyes orvosok klinikákon alkalmazzák, olyan elemeket tartalmaz, hogy 10-15 éves súlyos gyomor- és bélbetegségeknél, valamint vese, epe és májbajoknál kitűnő eredményeket értek el vele.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban vagy postán megrendelhető 135 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerárakban, București, Calea Victoriei 124.

Cinkezett drótkerítést

vaskapukat, vasajtókat, diszkerítéseket gyári áron készíti és szállít

BOZSAK M. sodronygyára

Nagyvárad, Str. D. Cantemir 57.

lasztottam el azt az élettől. Semmi megváltoztatni valóm nincsen. Akkor válok el az élettől, amikor a halál ezt akarja. Mindig úgy gondolkodom és cselekedem, mintha holnap már el kellett volna mennem. Semmi helyrehozandó igazságtalanságot nem követtem el. Nem hiszem, hogy halálom óráján más emberré lennék. Ismerem életem mesgyéjét és nem töreksem azon keresztüllépni. Megtettem, amit tudtam. Ha nem tettem jobban, az azért volt, mert nem érdemltem meg, hogy jobban is cselekedjem”. Szent Bernát idézésével végzi Maeterlinck a könyvet: „Annnyival maradunk, hogy újból keressük Azt, akit csak gyarló módon találtunk meg, Akit nem lehet eléggé lázasan keresni. A könyvet befejezhetem, de a keresést soha”.

Iratlan
történelem

Balogh Edgár, a „Brassói Lapok” tehetséges belső munkatársa, „Iratlan történelem” címmel

kiadatta hol már megjelent újságcikkeit, hol pedig a könyv anyagát színesítő egyéni ízű rövid tanulmányait és jegyzeteket. Rendszerbe foglalt körírás gyűjtemény. Újságban megjelent sorok mai napig a pillanatnak íródnak. Sokszor érezzük e sajátos jelleget, de hála Balogh Edgár elismerten nagyszerű fogalmazókészségének, az tény, hogy az újság tisztavirágéletéből jutott egy cseppnyi éltető erő e lapokba, amellyel időszertünlenségében is időszertülvé és felismerésében mindig ismerőssé teszi e munkát. Balogh Edgár könyvének három alapeszméje: a népiességből megújuló nemzet, a dunai összefogás gondolata és a nagynémet veszedelem felismerése. E rovat, figyelő jellegénél fogva, nem alkalmas arra, hogy Balogh Edgár alapeszméivel és megoldást sugalló elgondolásaival perbeszálljunk. Egyet azonban szükséges megjegyezni: Balogh Edgárnak Erdély nem sorsa, csak ürügye. Táj, amelynek emérfé és eseményei sajátos benyomások szüli. Az az érzésünk, hogy Balogh Edgár mindazt, amit az „Iratlan történelemben” megírt, elmondhatta volna Közép-Keleturópának bármelyik pontján, ahol kisebbségek élnek. Erdély neki nem sorsa, hanem tanulság, amelyet szellemi örökség gyánant vett azoktól, akik „testvériséget vállaltak magunk szabadságáért”. Balogh Edgár jószándéku írásában sokszor túlharosítja az erdélyivé lett fajtestvért a „nyugatról kerekedő új veszély” ellen hadakozó volt „Sarlós”. Színes és jó magyar stílussal fogalmazott írás. Sok közíróknak iskolapéldául találhatna benne a jól megfogalmazott újságcikkre.

Heszke Béla

Nem sejtette, hogy a saját vére piroslik azon. Minden csillogó szem egy szívdobbanás, azzal fizetett érte.

Ez a palást az, amit nem lehet mással megcsináltatni. A legdagabbb embernek is magának kell szólni. Megkezdve kapjuk, mint ahogy kézimunkakereskedésben árulják a kezdett munkát. Egy drága anyai kéz kezdi meg a szövését akkor, amikor a mi szívünk elsőt dobban. Fehér ilyenkor még a színe, csak mikor később mi vesszük a kezünkbe, akkor változnak a színek, sokféle, tarka, mint maga az Élet. Kezünk mindig a legszebb színek után nyúl és sokszor azt hisszük, hogy már meg is kaptuk, de amikor a szövőszekekre kerül, akkor látjuk, hogy megfakult a színe. Már nem rózsaszín, hanem sötétbarna árnyékkal tele. Mi mindig aranyos pirosan szónénk, mint amilyen a boldogság, vagy kéket, mint a tavaszi égbolt, vagy amilyen egy pár napos pólyásbaba szeme és rózsaszín, mint annak a rózsaszíromhoz hasonló ujjcskájára.

Készül a palást hosszú éveken keresztül, sokszor magunk se tudjuk, hogy milyen mintán dolgozunk és amikor készen van, reszkető kezünkől kihull a fonál, akkor magunkra öltjük egy hosszú útra. Hogy aztán ad-e meleget a palást, vagy dideregve áll benne a lélek ott fent az aranytrónus előtt, az attól függ, hogy hogy is dolgoztunk. A mintát már csak ott látjuk. Ott tudjuk meg, hogy mi is az az árnyék, ami körülveszi a legboldogabb órákat.

Csodálkozva látjuk, hogy a palást egyik végében szikrázik valami, mint valami drágakő

és a lélek itt eszmél rá fájó szívvel, hogy az nem más, mint egy könny, amit értünk ejtett, az, aki bennünket a legjobban szeretett. És akichez egy gyöngy órában olyan rosszak voltunk. Minden rajta van a paláston. Magunk szőttünk bele mindent: a jót, a rosszat. Sokszor tiltakozott a lelkiismeretünk, a szívünk, de mi nem hallgattunk rá.

Igy szötte most a palástot a sötéthajú leány is. A legmelegebb színeket vette elő, a bíbort, arannyal összefűzve és nem hallotta, hogy a lábainál altató dalba kezdett a Balaton. Elfáradt az egész napi diadalmas himnuszban és azért egy rózsás kis fülhöz hajolt és annak suttogetta el a legszebb dalát, amit egy fiatal asszonytól hallott, aki a gyermekét altatta.

Mivel minden leány szívében benne él az anya, a leány felfigyelt és nézte a nagy vizet, mely hátán hordozta a legdrágábbat, az emberi életet.

Egy piros csónakból asszonyi kacagást hozott felé a szél. A leány felállt. Ott állt egyedül, mint egy társtalan jegénye, aki mellé elfelejtett a kertész egy másik társat ültetni, akinek elmondhatja, elsuttoghatja a bánatát és az örömet.

Igy állt egyedül a leány karcsú, fiatal szépségében. A szíve hosszan, fájdalmasan feldobant, mert a piros csónakban ült egy asszony, akit ő várt, akit ő szeretett.

A piros csónak lassan siklott a vizen. Egy napégetett szép férfarc az asszonyhoz hajolt. Suttogott, vagy csókol? Talán mind a kettő, mert az asszony karja a férfi nyakára fonódott.

A leány sötét szeme a csónakot követte. Eszébe jutott a férfi esküje, hogy: csak ő és senki más...

Ennyit ért az eskü...

Elfelejtette, hogy várja az Ezüst sirály, amin el akartak indulni ketten egy szép, egy boldog, egy új hajnal felé.

A leány elindult a kabin felé, de a szemében benne maradt a piros csónak, az egymás felé hajló két arc.

Ettől kezdve gyorsan pergett a film, az Élet filmje.

Mint akit üznek, szaladt a móló felé. Ott himbálódzott az Ezüst sirály. Fehér volt, mint a hó és mintha a hold szíftált volna rá ezüstöt, úgy csillogtak az ezüst betűk. Olyan makulátlanul tiszta volt a csónak, mint egy ártatlan leánylélek. Kristálytiszta és csillogó.

Az evezők nem akartak engedelmesen simulni a rózsás kis tenyérbe, de a kis kéz átszorította.

— Menni kell... menni... elfelejteni a hűtlent...

Már elhagyta a mólót, erre már alig voltak. Egy hajó szelte messziről a hullámokat, túlkölt, aztán az is elcsendesedett. A nagy víz olyan csendesen feküdt óriás nyoszolyájában, mintha álmodna.

A nap lebukott, mintha a vízbe szállt volna ő is pihenni. Egy darabig arany és piros volt minden, majd lilás barna árnyak tűntek fel a vizen. A víz egyszerre elvesztette aranyos kék színét, tündéraszony összehúzta a palástját, úgy látszik, fázott. Sötétszürke lett minden,



Ó, áldott kisváros!

Sas-vadászat Kézdivásárhely főterén

Irtó: Földi István

Kézdivásárhely, február hó.

Tél eleje volt, de csak nagyritkán hullott egy-egy kicsi hó, ami még arra sem volt elég, hogy eltakarja a nap-nap után utcára kicsent szeméttet. A szél se okvetlenkedett, mint máskor, a hőmérséklet tizenöt fokig is felcsipeszkedett a déli órákban, s hogy tűzifa se kellett sok, nyomorúság se volt nagy, mert mindenkinek akadt valami munkaalkalom, a társadalmi életvezetők szívét erősen megkörnyékezte a jótékonykodás anyyala.

— Valakin segíteni kellene — töprengte az egyik kereskedő, aki szerette látni, ha az áldott jó lelkületéről cikkezett a helyi sajtó s mert rá-érő ideje volt, gondolatait legeltetni, átszellemült arecal bámult a piacra, ahonnan az ő számára mindig csordult-cseppent valami csemege féle.

Ma azonban szokatlanul csendes és elhagyatott volt minden. Közel és távol, a téren és a tereket szellőztető gangok alatt alig járt egy pár gyermek és a szürkére borult égből lassan cilingáltak a hópelyhek.

— Pénteki kép — mormogta maga elé az áldozatos lelkű férfi és az egész kisvárosi életet halálraujtó ajkbiggyesztéssel már a pudli felé fordult volna, amikor a borult ég alatt hirtelen a szemébe villant valami szokatlan.

— Na, na... Ez nem közönséges tünet kérem. Ezeket valami hajtja, úzi... Jöjjön csak Károly fiam... Látja azokat a galambokat?

Károly nagy igyekezettel ernyőt formált kezéből a két szemé elé és esemény utáni éhséggel szemlélt belé a szürke felhőtömegbe, de nem fedezett fel semmi különösebbet, csak a piaci galambokat látta repülni.

— Igenis kérem főnök ur, a galambokat látom...

— És? És? Nem vesz észre valami különösét a galambok repüléséből?

— Izé... Izé... Tényleg... A galambok kérem...

— A galambok meg vannak ijedve kérem. Tehát helyes a következtetés Károly, de logika, az kevés van magában. Hát nem látja, hogy a galambokat üldözi egy nagy sas. Nézze csak, ott, a toronytól balra köröz utánuk...

— Bizony. Abizony... az üli. Főnök ur kérem, ne... nenene... csap le az üli a galambokra kérem...

— Hát ezt nem lehet tűrni — lobbant lángra hirtelen a főnökben a jótékonykodás piláncsoló szikrája s szempillantás alatt kiperdült az ajton és nagy, csontos kezeit összeveregtetve füttyögteni kezdett az ég felé.

Szenzáció.

olyan, mint egy óriás sötét koporsó, ami mellett nem égne a gyertyák, mert a sötétülés égbolton még nem nyitották ki aranyzemüket a csillagok.

A leány összerázkodott.

Milyen barátságatlan lett egyszerre a nagy víz, szinte félt tőle. Sehol egy hang, sehol senki, amerre csak a szemé ellátott.

— Talán visszafordulnék, még nem késő — gondolta.

Es akkor újra hallotta a boldog asszonyi kacajt.

— Nem, ezt nem bírom, — gondolta — inkább legyen vége mindennek.

Lenézett a vízbe. — Nem! Beleugrani nem bírnék. Olyan borzalmasan mély és sötét. Inkább rábírom magamat az Ezüst sirályra. Majd az evezőket lassan elhagyom. Előbb az egyiket, aztán a másikat. És akkor víz magával az Ezüst sirály...

— Igaz volt, amit sutogtak, — gondolta — őt szereti és nem engem.

Az egyik evezőt lassan felemelte, hogy beledobja a vízbe.

Reggel hiába fogják keresni az Ezüst sirályt. Ennyi lesz az egész.

A víz szürke színe még mélyebbre olvadt, még sokkal sötétebb lett. A leány most átfogta szorosan az evezőt, a keze reszketett, az erős szorítástól. Az erek kidagadtak a kezén, majd felemelte, hogy magasból dobja le a mélybe, amikor Tihany felől halkán, aztán erősebben felcsendült az esteli harangszó.

— Giling-galang — zenélt az érc szava.

A leány, keze lassan lehanyatlott. És amíg bal-

A többi boltok ajtóit mögött is elevenkedni kezdett az élet. Előbb csak pislogtak, csodáikoztak, hogy a kartárs miért lelkendezik úgy a piac közepén, de aztán, amikor sunyin végigsikultak ők is a tekintetének haragos sugarán, kinyitották az ajtókat, elállták a járdák szélét s ki-ki a maga tehetsége szerint összeköttetést keresett a ragadozó madár halló és látószerveivel.

Hajlongtak, szárnyaltak, az egyik a tenyercit csapkodta össze, a másik a combjait ütögette, a komolyságukra mindig félve vigyázók a sapkájukat, kalapjukat lengették s dögnek, bestiának, piszoknak nevezgették a kányát, azonban hiába.

A megrettent galambcsereg az emberek okvetetlenkedése miatt egyre magasabbra húzódott s a kánya nagy vadászérzékkel kiválasztva a leggömbölyűbbet, egy fehér-kékes cápot, merész fordulattal magához ölelte.

A társadalom elcsendesült a megdöbbenésből. A gyér hópelyhek közé véres tollfoszlányok vegyültek, a csata végetért s a Főnök ur, jótékony szívének sugallatára hallgatva a szomszédokat ott helyben haditanácsra hívta és határozatlanul megállapodtak abban, hogy még másnap reggel felkeresik a rendőrfőnököt, akitől egy vadász kivételeyesét kérik a „hallatlanul szemtelen és vakmerő sas ellen”.

„Tizenegykor maga jelentkezik”

Ilyen előzmények után történt, hogy másnap, a délelőtti órákban Kálihoz beállított egy rendőr s azt mondta:

— Tizenegykor maga jelentkezik a főnök urnál. Hozza a puskát is. A többit ott megtudja.

— Hi, azt a piculáját... E' vajjon miért? — sóhajtozott Káli mester, amikor a hivatalos közeg kívülről behúzza az ajtót s hirtelen eszmefuttatást csinált, vajjon nem követett-e el valami vadászkihárgat, de azon a két nyulon kívül, amiket a Teleky káposztás kertjében lőtt, semmi külön-

A vadász a kányát — a kánya a vadászt lesi

Azóta négy hét telt el. Nap, nap után ott van Káli a piacon és lesi a kányát. A kánya pedig valószínűleg Kálit lesi, mert abban a pillanatban, ahogy leteszi a szolgálatot és otthon a szegre akasztja a fegyvert, a kánya szabályszerűen lecsap a galambok közé és gögös nyugalommal emelkedik áldozatával a város fölé, hogy véres tollfoszlányokkal havazza be a piacot.

A jótékonykodásról közismert kereskedő — aki

kezébe fogta mind a két lapátot, a jobb kezével keresztet vetett és ahogy azt mindig szokta, belekezdett:

— Üdvözlégy Mária!

Az arcába visszatért az élet színe, a szemé újra csillogott és az Amen után szorosra fogva az evezőket, megfordította a csónakot, vissza a móló felé.

A víz sötét volt, de már nem félelmes; olyan volt, mint egy öreg anyó, aki sötétszürke ruhába öltözik, mert tudja, hogy nek: már ez a szín illik. A hullámok elpihentek, akárcsak a szürke ruha selyemránca, amikor az öreg anyó leül az öreg fotóba pihenni. Így pihent a Balaton is.

A leány felemelte a fejét az ég felé és úgy itta az érc szavát.

— Giling-galang.

Az érc szava kongott a víz felett és a harangzúgás tele volt zenével, biztató, reményöntő zenével egy fájó kis szíven keresztül szöve.

A sötéthajú leány tenyere tele volt hólyaggal és fáj, de még ez a fájdalom is gyönyörű volt, mert az Eletről beszélt. Az Eletről, amit az Istentől kapunk és amit nem dobhatunk el magunktól.

A fehér csónak a mólóhoz ért.

A parton a barátó állt.

— Hol voltál egyedül? — kérdezte és szája a kiállt izgalomtól reszketett.

— Nem voltam egyedül! — mondta komolyan a sötéthajú leány

— De hiszen...

— Nem! Mert velem volt az Isten!

A harang ráfelelt:

— Giling-galang

nősebbre se emlékezett s erről a kert dologról az égvilágon senki se tud, az egyszer biztos.

— Hát lesz, ami lesz — gondolta és vállára vette a kétszövűt, de mert a puskatús verte a bokáját, bosszusan levette, sulyba fogta és morózus arecal aprított a rendőrségre.

— Hivatni méltóztatott?!

A rendőrfőnök bartságoosan nézett rá.

— Igen Káli ur. Ön jól lő?

— Hát, tetszik tudni... Lövégetek kérem, de az idén nem volt semmi komolyabb eredmény.

— Egy sást azonban le tudna löni?

Káli a szemé sarkából oldalt pillantott, megfuttatta az esztét, hogy valhol nem-e lőtt tilos madárra és eszébe jutott, hogy nemrég egy kitömött baglyot lövettek vele a roszmájú vadászpajtások, elpirult.

— Vicc-e, vagy valóság?

— Komoly dolog. Az egész város fel van háborodva s maga még nem tudja?

— Hogy kijé volt a bagoly...?

— Miféle bagoly? Itt eszről van szó...

— De becsületesre bagoly volt kérem...

— Ugyan, hát az egész piac esznak látta s maga baglyot beszél, — idegeskedett a rendőrfőnök s Káli megizzadt a gondolkodásba, amíg tisztázódott a helyzet s déli fél 12-kor órségre állott a piac egyik exponált helyén, hogy lelője a galambok rémét.

Az esemény kezdett izgalmas fordulatot venni. A jótékonykodásról közismert kereskedő végigjárta a kartársakat és biztosította őket, hogy határozott fellépése már is eredménnyel jart. Ime kirendelték Kálit a bestia ragadozó kiírására. A gyermekek nem mentek haza az iskolából, a kereskedő imások ellógtak a kiszolgáló asztaltól, a sofőrök lemondták az utat a végrehajtóknak, a szekerek megálltak a mellékutcákban s hogy az események riportszerűen megörökíthetők legyenek, mi is ott leskódtunk az egyik kirakat mögött, ahonnan jól szemlelatható volt a terep.

A harangzó pedig megindult delet harangozni és a galambokat kizavarta a templom padlásról.

Szépen köröztek a madarak a piac fölött s Kálinak majd kicsavarodott a nyaka, ahogy a rőppályát szemmelkísérte, de a kánya nem jött galambokat vadászni.

Az emberek unni kezdték az eseménytelenséget, a galambok is megunták a repülést és szép sorjában helyet foglaltak a templomtető gerincén.

Egy óra. Hirtelen izgalom támad a galambok között, messze fenn, a torony fölött elcikkázik valami s mikor lecsap, nagyot durran a Káli kezében is a puská.

Csend. Egy pillanatra megdermed a néző csereg. A következő pillanban magásra csap a kánya és lerugja a tollat egy galamb testéről.

az első támadás óta önköltségen mindennap kétszer buzát szór a szegény piaci galamboknak, hogy bár ezzel enyhítse a sorsukat — a napokban levelet kapott s a fehér papírra piros betűkkel ez volt írva:

„Nagyon hálás vagyok Önnek uram, hogy az Ön jóvoltából ilyen remek falatokhoz juthatok. Mindig mondtam, hogy a búza a legjobb galambhízlaló eledel. Egy a magam, valamint kedves párom nevében ismételtelen köszönné irántunk tanusított jótékonyágát, maradok

magas tisztelője
PIACI KÁNYA.”

Áldott humoru kisvárosi élet. Hát nem boldonság a világvárosokba vágyni?

Értesítés

Örömmel értesítjük mindazokat, akik a déva-telepi ujonnan épülő „Szent Antal” templom javát célzó, a nagy Szent Kilencedével kapcsolatos áldozatosági mozgalmunkhoz csatlakoztak, vagy még csatlakozni akarnak, hogy:

1. Ajándék-imakönyveink szétküldése 1939. február 15-én kezdetét veszi. A csoportos csatlakozók a plébániákon juthatnak az imakönyvhöz, az egyénileg jelentkezők pedig saját címükre kapják;

2. Hálás köszönetet mondunk szives jószágukért és áldozatos lelkületükért. Imádkozunk, hogy az Ur Jézus áldása és páduai Szent Antal égi pártfogása legyen bőséges jutalmuk;

3. Fenti áldozatosági mozgalmunkat ebben az évben is tovább folytatjuk. Úgyünk támogatóinak áldozatosági iveréből kívánatra szivesen küldünk; egyben kérjük Öket, hogy minden adományt a következő címre küldjenek: Mánásti-rea Franciscanilor, Deva, Jud. Hunedoara.

Deva, 1939. február 1.

Hálás szeretettel:

P. VARGHA IRENEUSZ, OFM.
zárdafőnök-lelkész; a templomépítő bizottság elnöke

A magyar képviselőház egyesített bizottsága befejezte a zsidó-törvényjavaslat tárgyalását

Az ipar üzésénél tiszteletben tartja a javaslat a szerzett jogokat. Különleges intézkedések a felvidéki zsidóság számára

Jaross Andor ismertette a törvény 28-ik szakaszát, amely a felvidéki zsidóságra vonatkozó különleges intézkedéseket tartalmazza. A kormánynak gondja lesz arra, hogy azokat a zsidókat, akik együtt szenvedtek a felvidéki magyarsággal és a Felvidék felszabadításának nagy munkájából kivették részüket, — jó magyar polgároknak tekintsek. Így nem fog a zsidótörvény vonatkozni azokra a felvidéki zsidókra, akiket a cseh állam magyarságukért elítélt, internált, vagy a cseh rendőrség üldözt.

A javaslat tárgyalásának befejezése után kimondták a törvény sürgősségét.

Budapestről jelentik: A képviselőházban

pénteken folytatták a zsidótörvény javaslatának tárgyalását. Az egyes módosító indítványokat részletesen megvitaták. Hosszabb vita volt, amikor az állami egyeduralomról rendelkező szakasz került sorra és amikor az iparengedélyek szakaszát tárgyalták.

Tasnády-Nagy András igazságügyminiszter kijelentette, hogy a szerzett jogokat a törvény tiszteletben tartja és aki jelenleg iparengedély birtokában van, attól nem veszik el az ipart. Ellenben a jövőben nem lehet új ipart adni zsidóknak addig, amíg a zsidó iparosok száma atörvényben előírt 6 százalék alá nem csökken.

Mozdonyokat lopott el szatmári fűtőház volt főnöke

A vasut hétmillió lei kártérítésért perli

Szatmár. Saját tud. Rendkívül érdekes polgári keresetet tárgyalt a szatmári járásbíró-ság. A keresetet a vasút kolozsvári jogügyi osztálya adta be Cioc Haralambie, a szatmári fűtőház volt főnöke ellen, akitől 7 millió 195.924 leit követel.

Cioc Haralambie a háború alatt az egyik magasrangú katonatiszt gépkocsivezetője volt. Leszerelés után volt parancsnoka kinevezett a szatmári fűtőház élére, ahol 1924-ig működött. 1924 május első napjaiban egy bizottság szállt ki a fűtőházhoz és az ügyvezetést a legtüzetesebben felülvizsgálta. A bizottság azonban semmiféle szabálytalanságot nem fedezett fel és Cioc munkáját példásnak nyilvánította.

Három héttel később feljelentés érkezett a vasúti felügyelőség vontatási osztályához. A feljelentésben az állott, hogy Cioc vagonszámra lopkodja a vasút anyagkészletét és az így szerzett pénzen Turnu-Severinben már két emeletes bérpalotát szerzett. Bucurestiből detektívek jöttek titokban Szatmárra. A nyomozás napokon keresztül folyt és végül sikerrel járt.

Ciocot akkor leplezték le, amikor a Bucurestiből küldött mozdonycsöveket az egyik kereskedőhöz szállította.

A fűtőházfőnököt letartóztatták és a bíróság jogerősen tíz hónapi fogházra ítélte.

Mivel a törvényszék a vasutat kártérítési igényével polgári perre utasította, a vasút a szatmári járásbíró-ságon beadta keresetét. Ebben Ciocotól 7 millió 195.924 leit követel. Székely József szerelőt pedig 10 ezer 800 leit pereli a vasút. A kereset indokolása szerint

Cioc 5413 tonna zsilvölgyi szenet, 8384 köbméter tüzfát, 854.371 lei értékű fémalkatrészt és 044 köbméter épületfát sik-kasztott el. Ezekon kívül keskeny nyomtávú mozdonyokat adott el a vasúti mozdonyparkból,

leszerelte a kiselejtezt mozdonyok fémalkatrészeit stb. A mozdonyokat később a vasút visszakapta.

A most megtartott tárgyaláson Székely József képviselőtében dr. Árvay Mihály bejelentette, hogy a vasút ellen félmillió leies keresetet indítanak. Székely ugyanis 250 ezer lei értékű árut szállított a Cioc megrendelésére a vasútnak. Mivel Cioc ezt a szállítványt teljes egészében elsikkasztotta, a vasút a 250 ezer leit nem fizette ki. A sikkasztás felfedezése után a vizsgálatot vezető bizottság, amely arról érte-

sült, hogy Cioc és Székely üzleti összeköttetést tartottak fenn, kiszállott a Székely raktárba, ahonnan 250 ezer lei értékű fémarut elszállítottak. A bizottság ugyanis azt állította, hogy az alkatrészek a vasúttól származnak. Ezzel szemben Székely ma is nyugtákkal és jegyzékekkel igazolja, hogy az alkatrészeket a gyárhozól rendelte.

A tárgyaláson a felek jogi képviselői bejelentették a tanuk névsorát. A bíróság ezután a tárgyalást egy későbbi időpontra halasztotta.

Kétszázmillió-s kisajátítási per a Semmitőszék előtt

Bucurestiből jelentik: A semmitőszék tegnap tárgyalta Roman Natália és Tolsztoi Sergius kisajátítási perét, melyet a felperesek az állam ellen indítottak és amelyben Bessarabiában levő és kisajátított erdőikért több mint kétszáz millió lei megváltási árat kértek. A hotini törvényszék, mely az ügyben az elsőfokú ítéletet hozta, megítélte a kétszáz millió leinyi kisajátítási árat. Ezt a határozatot jóváhagyta a csernovici ítélőtábla is, ahova az ügy az állam ügyvédjének felebbezése folytán került. A két fokon is jóváhagyott hatalmas kisajátítási ár ellen az uradalmi minisztérium adott be felfolyamodást a semmitőszékhez, ahol hat millió leire kérte leszállítani az összeget, ennyi volt ugyanis az az összeg, melyre eredetileg az erdőuradalmakat agrárbizottság becsülte. A semmitőszéki tanács a tegnapi ülésen meghallgatta az ügyvédek előadását, majd az ügy tárgyalásának folytatását február tizenötödikére tűzte ki.



Egy kellemesen eltöltött hét olyan gyorsan mulik, mintha szárnyalennének, viszont minden fájdalommal telt perc örökkévalóságnak látszik. Ezért igyekszik a modern tudomány a fájdalom tartalmát megrövidíteni, sőt a fájdalmat lehetőleg egészen kiküszöbölni. Egyenesen szerencse az emberiségre nézve, hogy van egy olyan szer, mely a legintenzívebb fájdalmat is azonnal megszünteti; ez a szer az

ALGOCRATINE

Algocratine megszünteti az ischias, csúz, köszvény, neuralgiák okozta fájdalmakat, fejfájást, fogfájást, valamint menstruációs fájdalmakat. Algocratine megelőzi a bajt és gyógyítja, megóv a betegségtől és egészséget biztosít.

Gyógyszertárakban és drogériákban kapható.

Lángoló nyerspetroleum-folyam özönlik Ploesti felé

Bucurestiből jelentik: Tintea községben a Steaua Română vállalat elsőszámú szondájából nyerspetroleum tört fel. Háromszáz atmoszféra nyomás mellett néhány óra alatt több mint 800 vagon nyerspetroleum tört fel a szondából, elárasztva a vidéket. Nemcsak a vállalatot érte ezáltal tetemes kár, de a környékbeli földesgazdákat is, akiknek házaik tönkretette az áradó olaj. A kitörést nagy erőfeszítések árán sikerült végül elfojtani.

A hatóságok széleskörű intézkedéseket léptettek életbe, ennek ellenére azonban ma délelőtt 10 órakor a nyerspetroleum ismeretlen körülmények között kigyult.

Minthogy az olaj nagyrésze a Dambau és Teleagen patakon át Ploesti felé folyt el, a lángok a város felé terjedtek. A part mentén számos ház kigyult és elégett. A környékbeli lakosság elhagyta a házaikat és rémülten menekült a fenyegető lángnyelvek elől.

Pénteken délután 3 órakor a lángok már három kilométerre voltak Ploestitől, bár a hatóságok újabb intézkedéseket tettek a tűz továbbterjedésének megakadályozására. Ploestibe és a környező falvakba összevonták a vidék összes tűzoltóegységeit.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák. minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg- meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló — polgári árak!

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900. félre 450. negyedévre 225. egy óra 75 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P. félre 25 P. negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr Sulyok István.**

Kéziratokat nem örvünk meg és nem adunk vissza.

„KAROLY KIRÁLY SZERET MINDEN SZÉPET. Londonból jelentik: A „Crock Examiner” c. nagy ir hetilapban cikk jelent meg Európa uralkodóiról és a cikk részletesen foglalkozik II. Csarol király személyével. Megemlíti, hogy az uralkodó szeret minden szepet és szabad idejében klasszikus zenével foglalkozik. Legkedvesebb zeneszerzői Bach és Mozart.

FEBRUÁR 15-ÉN LEJÁR A SZEMÉLYZETI KIMUTATÁSOK BENYUJTÁSI HATÁRIDEJE. Bucurestiből jelentik: Ismeretes, hogy a vállalatok személyzeti bejelentésének határidejét a munkaügyi minisztérium február 15-ig meghosszabbította. A személyzet kimutatások eddig az időpontig feltétlenül elkészítendőek, mert a határidőt nem hosszabbítják meg.

Eljegyzés. Paál János (Arad) és Joó Jukka (Brassó) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Lelkinap a nagyváradi Missziós-nővéreknél. Kedves nőtestvéreink figyelmét felhívjuk a Str. Crisan 2. szám alatt folyó hó 16-án reggeli fél 9 órától este 6-ig tartandó lelkinapra. A lélek és megújulás e napjára testvéri szeretettel hívunk és várunk minden érdeklődőt.

Vilma királynő Belgiumban. Brüsszelből jelentik: Vilma holland királynő május 23-tól 26-ig Belgiumban fog tartózkodni, hogy visszaadja Lipót belga király mult évi látogatását.

Nagyváradi szökevények felett itélkezett a szatmári törvényszék. Saját tud. V. István képke-retező tanuló H. Lajos nevű barátjával megszökött hazulról. A két fiu Nagyváradra utazott, ahol több betörést és lopást követtek el. A garázda kiskorúakat a rendőrség elfogta. Amikor a vizsgálóbíró elé kísérték őket, a két fiu az előszoba nyitott ablakán keresztül megszökött. A törvényszék épületének csatornáján a földre ereszkedtek és hazajöttek Szatmárra. Itt a rendőrség letartóztatta őket. Most a törvényszék mindkettőjüket 8-8 hónapi fogházra ítélte.

Életfogytiglani fegyházra ítélte a bűnügyi tábla a kackói rablógyilkosokat. Kolozsvarról jelentik: Az elmúlt év márciusában, az ötödikéről hatodikára virradó éjszaka Hurducas Vasile, Sándor Géza, Tódor Géza és Varga Dezső kackó községben behatoltak özvegy Ujfalvyné jómódu földhirtokosnő lakásába, Ujfalvy Annát, a földhirtokosnő leányát dorongokkal agyonverték, özvegy Ujfalvynét pedig szörnyen megkínnozták. Később a dulakodás zajára elősiető szolgát is leütötték. A dési rendőrség, mielőtt a tettesek az elrabolt holmit értékesíthették volna, már két nappal a bűntény után letartóztatta őket. A gyilkosokon kívül letartóztatták Mutiu Idát, Sándor Géza vad-házasságát, aki a gyilkosság éjszakáján „falazott” a rablógyilkosoknak. Ugyszintén letartóztattak Dicu Nicolae csendőrmestert is, aki, mint később kiderült, szellemi irányítója volt a rablógyilkosoknak és az özvegy Ujfalvyné kirablását is ő tervezte ki. A rablógyilkosság ügye a kolozsvári bűnügyi táblához került, ahol december 7-én tartották meg az ügyben az első tárgyalást, azonban ezamos hiányzó tanu távolléte miatt a tárgyalást több ízben elhalasztották. Végül is február 10-án ítélethozatalra került a sor. A kolozsvári büntető-tábla február 10-én délután 3 óra táiban, kétórás tanácskozás után, hozta meg a rendkívül súlyos ítéletet, amelynek értelmében Hurducas Vasile kocsmáros, Sándor Géza és Tódor Géza gyilkos cigánylegényeket életfogytiglani kényszermunkára ítélte. Varga Dezső cigánylegényt tízévi fegyházbüntetésre, Ida Mutiu kétévi börtönbüntetésre. Dicu Nicolae csendőrmester tizenötévi fegyházbüntetést kapott.

FILMFELVÉTEL KÖZBEN LEZUHANT EGY REPÜLŐGÉP. Bucuresti. Saját tud. Pénteken déle-ben a piperai repülőtérről három repülőgép szállt fel, hogy filmfelvétel készítése céljából akrobata mutatványokat végezzen. Egyszerre 600 méter magasságból az egyik gép zuhanni kezdett, de a benne ülő repülőistát ejtőernyővel kivetette magát a gépből és szerencsésen földet ért. A gép azonban teljesen összezúzódott.

Imrédy beteg. Budapestről jelentik: Imrédy miniszterelnök könnyebb természetű hűlést kapott. Orvosa tanácsára nem hagyja el szobáját.

A craioval vámhivatal tizenegymilliósi hiányát a tisztviselőknek kell megtéríteniük. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszterium most hozta meg fegyelmi intézkedéseit a craiovai vámhivatalnál elkövetett csalásokkal kapcsolatban. Az államot itt közel tizenegymillió lejtel károsították meg. Felfüggesztették állásuktól Gh. Luca vámfelügyelőt, Saftescu Alex. Gaspar Alex. Sufan Toma, Daruvarescu Leonte, Anghel Ioan és Nitulescu tisztviselőket. Mindazokat a tisztviselőket, akik a csalások elkövetése idején a dolji penzügyigazgatóságon teljesítették szolgálatot, kötelezték arra, hogy együttesen térítsék meg a tizenegymillió leit.

Fiatal magyar ügyvédek eskütétele. Szatmarról jelentik: A szatmári törvényszék teljes ülése előtt két fiatal magyar ügyvéd tette le a hivatali esküt: Südy Szabolcs szatmári és ifj. Mets Gyulz erdődi ügyvédjelölt. Az előbbi édecapja Südy Tibor dr. az utóbbi Mets Gyula dr. mindketten közbecsülésben álló ügyvédek.

A KETTŐS HALÁLOS ÍTELETET 24 ÓRÁN BELÜL IS VÉGREHAJTHATJÁK A STEFANESCU GOANGA MERÉNYLŐIN. Kolozsvárról jelentik: Jelentették, hogy Stefanescu Goanga gyilkosait Pop Joant és Lascaianu Aurélt, a kolozsvári hadbíróság halálra ítélte. Az ítélet ellen — mint most jelentik — felfolyamodással lehet élni. Amennyiben a király elutasítja a felfolyamodást, a halálos ítéletet 24 órán belül végrehajthják.

ÚJ PÜSPÖKÜNKHÖZ

Atyánk, fogadd hódolatunkat,
mely őszinte, szívből jövő
és hallgass meg siró imánkat,
hogy bölcsöd s sírt adó hazánkat
köszönhesse egy szebb jövő.

Hallgass meg, hisz a Te bölcsöd is
itt ringatták, e rögökön
s a székelynép a Te kis néped,
mélyen szívébe hordja képed
s szeretni fog mindörökkön.

Te ki Istenhez közelebb vagy,
miként mi, bűnös porszemek,
foglj minket is az imádba,
vezess a szent lélekvilágba
hol nincsenek hitetlenek.

S ne hagyj népedet elsodródni
új világeszmék tengerén,
erősítsd meg Istenhitében,
hogy győzhessen, hittől szívében
a csábítások harcterén.

CSERNUS ERNŐ.

Georgescu Buzeu művészestje Nagyváradon. Saját tud. Georgescu Buzeu, az ismert román művész a közeljövőben a Katolikus Kör nagytermében rendezi meg művészi estjét. Az estély tiszta jövedelmének egy részét a helyi tudószanatoriumnak ajánlotta fel. Georgescu Buzeu eddig több mint 50 ezer leit juttatott a romániai tüdőbetegeknek, tudósbajban elhalt feleségének emlékére.

Keresztretvényrovatunk, valamint az Aszszonyok dolga rovatunk, anyagtorlódás következtében mai számunkból kimaradt. Legközelebb kárpótoljuk olvasóinkat e rovatokban.

Saját telefonhálózatot kap a megyei közigazgatás. Temesvár. Saját tud. A temesvári királyi helytartóság azzal a tervvel foglalkozik, hogy a közigazgatási szolgálat számára saját telefonhálózatot létesítsen. Ez egyrészt a szolgálat gyors lebonyolítását célozza, másrészt azonban anyagi elgondolások is sürgetik. A közigazgatási hatóságok tekintélyes összegeket fizetnek a telefon fenntartására. Temes-Torontál megyében, a szolgabíróság és községek telefonhasználatát beszámítva, kétmilliót fizetnek erre a célra. Ezek az összegek azonban még emelkedni is fognak, miután a telefontársaság úgy rendelkezett, hogy külön kell megfizetni azokat a telefonbeszélgetéseket, amelyeket a szolgabírók vagy jegyzők nem a hivatalukból eszközölnek. A királyi helytartóság számítása szerint kifizetődik a közigazgatási szolgálat részére berendezendő külön telefonhálózat. Krassó megyében például negyedfélmillióba kerülne a hálózat létesítése, a királyi helytartóság területéhez tartozó öt megyében pedig összesen huszonnyolc millió leibe. Ehhez az összeghez a községek tízmillióval járulnának hozzá.

Temetés. Thury János nyug. csendőrmester 73 éves korában Nagyváradon elhunyt. Temetése szombaton délután 4 órakor volt a Ruhkowszky-temető kápolnájából. (Erdélyi „Concordia”.)



Előzze meg és kezelje a náthát, köhögést, hörghurutot egy doboz **VALDA PASZTILLÁ-val**

Zürichi nyitás. Párizs 11.68 fél, London 20.68, Newyork 44.25, Brüsszel 74.42 fél, Milánó 23.22 fél, Amszterdam 237.25, Berlin 177, Szófia 540, Prága 15.15, Varsó 83.50, Belgrád 10, Bucuresti 337

Meghosszabbították a háborús eltűntek holt-tányilvántásának határidejét. Bucuresti. Saját tudósítónktól. A Hivatalos Lap egyszakaszos törvényt közöl, amely megváltoztatja a háboruban eltűntek holtányilvántására vonatkozó törvényt. Eszerint a holtányilvántás iránti kéresek 1923 december 12-től számított 18 év alatt még benyújthatók, ezzel tehát a törvény lehetőséget nyújt új holtányilvántási eljárások lefolytatására.

Roosevelt náthalázban megbetegedett. Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök súlyosabb természetű náthalázban betegedett meg. Az elnök betegsége következtében felfüggesztették a kihallgatásokat és elhalasztották a péntekre tervezett sajtófogadást is.

*** Kisdetek makacs székszorulásánál és nagyobb gyermekek gyomorbelhurjánál** reggel felkeléskor gyakran még egy nyugedpohár termék, szetes „Ferenc József” keserűvizet is kitűnő eredménnyel adhatunk. Kérdezze meg orvosát.

Filmbeillő fegyencalánd az országon. Berlinből jelentik: Izgalmas esemény történt pénteken Hall közelében. Néhány fegyőr két halálra ítélt fegyencet kísért a Hallból a közeli Weimarba. A fegyenc az országon leütötték őreit, elszedték a fegyvert és megállásra akartak kényszeríteni egy éppen arra haladó gépkocsit. A gépkocsi vezetője gyanusnak találta az integelő alakokat és ahelyett, hogy megállt volna — a legnagyobb sebességre kapcsol. A fegyenc erre sortűzet adtak a gépkocsira, de szerencsére a golyók senkiben sem tettek kárt. A lövöldözésre figyelmessé lett egy arra járó csendőrfőőr és a legnagyobb sietséggel a helyszínre sietett. A szökevények erre az utszéli árokba menekültek és onnan tüzeltek a járőrre, majd amikor látták, hogy már semmiképp sem szabadulhatnak, mindkettlen agyonlőtték magukat.

*** A legideálisabb hashajtó, vértisztító, epahajtó a dr Földes-féle Solvo pirula.** Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorontás, felfu-vódás, gyomor és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 20 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

MÁRCIUS 30-AN LEJÁR A MUNKAVAL-LALÁSI IGAZOLVÁNYOK MEGSZERZÉSÉNEK HATÁRIDEJE. Bucurestiből jelentik: A nem-régiben életbe lépett munkavállalási törvény értelmében nemcsak az iparosoknak és kereskedőknek, hanem minden munkásnak és üzemi alkalmazottnak legkésőbb ez év március 30-ig képsítését igazoló munkavállalási igazolványt kell szereznie. Ezeket az igazolványokat a szükséges iratokkal felszerelt kéres alapján február 15-től kezdődőleg a megyei, illetve kerületi munkakamara állítja ki. A munkavállalási igazolvány iránti kéreéshez a következő iratokat kell mellékelni: születési bizonyítvány, vagy személyazonossági igazolvány, állampolgársági bizonyítvány és a betegsegélyző illelékek levonását igazoló nyugta. Ezeket a kéréseket az érdekelt munkások egyénenként is beadhatják, de a munkaadónak is érdeke, hogy az igazolványokat idejében megszerezzék, mert azokat a munkaadókat, akik ilyen képsítés nélküli alkalmazottakat foglalkoztatnak, tízezer lejig terjedő pénzbírsággal bünteti a törvény. A megfelelő kérvény-ürlapokat a munkakamara adja ki.



ELÉRKEZETT A NAGY PILLANA!



lesz a 18 sorsjáték IV. osztályának a húzása.

Szétosztásra kerül: 4 egyenként 6.000.000 leis nyeremény
38 egyenként 1.000.000 leis nyeremény
54 egyenként 200.000 leis nyeremény
486 egyenként 100.000 leis nyeremény
96.000 nyeremény 228 és 3636 lei közötti értékben. Összesen 279.608.000 lei kerül forgalomba.

Ennek a pénznek a szétosztásában Ön is részesedik, ha

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

sorsjegyet vásárol.



Elkészült Kolozsvár költségvetése. Saját tud. A városi ezámvevőség Farcas Vasile főszámvevő vezetésével elkészítette Kolozsvár város 1939-1940. évi költségvetési tervezetét, amelyet bemutatott dr. Bornemisa Sebastian főpolgármesternek. A költségvetés, amely magába foglalja a víz- és villanyüzemet kivéve, az összes városi üzemek előirányzatát is, a legnagyobb takarékoság jegyében készült el. Egyedül a műszaki osztály költségvetésében mutatkozik az előző évivel szemben jelentős többlet. A tervezet a jövő heten kerül a tanács elé és valószínűleg két ülés keretében be is fogják fejezni a költségvetés felüli vitát. Ezután teszik ki közszemlére.

Rheumatikus fájdalomná a bedörzsölés valódi Diana sóborssal enyhülést hoz.

Dr. Nappendruck Éva orvostudományi előadása a tordai szabadegyetemen. Feledhetetlenül értékes és tanulságos előadás volt része Tordia város közönségének a kultur célkitűzéseit megvalósító Szociális Missió jóvoltából. Az immár nélkülözhetetlenné vált népszerű téli ismeretterjesztő szabadegyetemi esti előadásainak keretében legutóbb a tordai Magyar Kereskedők Egyletének közönséggel zsúfolásig telt nagyteremben egy fiatal tordai orvosnő: dr. Nappendruck Éva lépett az előadói dobogóra s nagyszerű, lebilincselő hatású orvostudományi előadást tartott „Bevezetés a hormonok világába”. Ez volt a címe a nagyszerű előadásnak, melyben az orvostudomány mai magasfokú fejlettségével foglalkozott. Ismertette a belső elválasztó mirigyek működését s működési zavaraiknak az emberi szervezetben beálló különféle elváltozásait, rengeteg következményeit.

* Az idővázolás következtében hivatalnokok és kereskedők meghatározott időben mennek foglalkozásukat ellátni, függetlenül attól, hogy esik, havazik kiinn és ezzel a meghülésnek teszik ki magukat. Ajánlatos ilyenkor, elindulás előtt bevenni egy Algocratine tablettát. Minden gyógyszerárban és drogériában kapható.

GYÉMÁNTLAKODALOM KÉZDISZENTLÉLEKEN. Ritka szép ünnepség színhelye volt Kézdiszentlélek ősrégi temploma. Id. Dézsy András és neje Oláh Pál Ágota február 5-én ünnepelték házasságuk 60 éves évfordulóját. A gyémántlakodalmas párt, nagy számú rokonság kísérte a templomba, ahol Pál Domokos plébános áldotta meg a jubiláns házaspárt. A templomi ünnepségen, Szakács Antal kántor vezetésével, a Férfi- és Gyermekkar alkalmi énekei emelték az áhitatot. A templomot teljesen megtöltötte a hívek hatalmas tömege, hogy ezzel is kifejezésre juttassák azt a megkülönböztetett tisztelet és nagyrabecsülő szeretetet, mely a templom és kat. iskola nagy jótevőit: a gyémántlakodalmas párt, körülveszi. A templomi ünnepséget, meleg családi ünnepség követte, ahol a gyémántlakodalmass asszony, fiatalos frissességgel járta el a „menyasszonyi táncot” a jó ropogós csárdást!

Az aradi gabonapiac és hetipiacei árak. Saját tud. Az aradi gabonapiacra gyenge felhozatal mellett az árak a következőképpen alakultak: Buza 400-420 lei, tengeri 310 métermázsanként. Burgonya kilója 3-4, szárazbab 10-12, lencse kilója 12-14 lei, levesbe való zöldség kötegenként 2-3 lei. Tejtermékek: tehéntej literenként 6 lei, tehenúró kilója 12-14 lei, juhtúró kilója 28-40 lei, tejföl literenként 20-40 lei, vaj kilója 70-80 lei. A tojás ára az elmúlt két hét folyamán csaknem a felére csökkent: darabonként 1.80-1.90 lei.

* Idősebb embereknél, kiknek székletéte rendszeres és fájdalmas, sokszor már napi 3-4 evőkanál természetes „Ferenc József” keserűvíz is meghozza a megfelelő bélkiürülést és a kielégítő anyagcserét s így jelentős megkönnyebbülést ígér elő. Kérdezze meg orvosát.

Tehervonat és személyvonat karambolja. Berlinből jelentik: A németországi Schwert vasútállomáson egy tehervonat és egy utasokkal telt személyvonat összeütközött. Az összeütközés következtében 20 utas súlyosan megebesült. Halálos eset szerencsére nem történt.

Katolikus gyári munkások az Oltáriszentséget. Csíkszereda. Saját tud. Nem lehet megindulás nélkül elmenni a marosmenti fűrészgárak katolikus munkásai nemes áldozatkészsége mellett. A maroshévi templomból szentségtelen kezek néhány hónappal ezelőtt ellopták a szentségtartót, amelynek értéke meghaladta az ötvétezer leit. Ez a gyalázatos bűncselekmény mélyen megdöbbentette az egyházközség jórészt munkás hívőit és elhatározták, hogy közadakozásból, senkire sem szorulva, új szentségtartót vásárolnak az Ur Jézus szent teste méltó hátlékául. Az elhatározást tett követte, amelynek példamutatónak kell lennie azok előtt, akik a munkás társadalomban kommunizistát, istentelen elvadult erkölcsi szellemet igyekeznek általánosítani jóérzésű keresztény munkások terhére. A munkások jórésze két-három napi keresetéről mondott le a szent ügy érdekében, mások még az ennivalót is megvonták maguktól, csak hogy mielőbb összejőjön az új szentségtartó beszerzésére a pénz. Alig két hónap alatt ilyen meghatározó módon huszonötezer leinél nagyobb összeg jött össze a munkások véres verejtékének önként felajánlott béréből, ami lehetővé teszi most már, hogy az Ur Jézus teste méltó szentségi helyre kerülhet. Például szolgálhat a marosmenti katolikus székely munkások nemes áldozatkészsége az egyházi és iskolai adó késedelmese, rendetlen fizetőinek is, akik sokkal könnyebb munkával, kedvezőbb életkörülmények között keresik meg a megélhetéshez szükséges pénzt.

Csökkén Szatmár város költségvetése. Saját tud. A város pénzügyi osztálya most dolgozik a jövő évi költségvetés összeállításán. A munkálataknál szigorúan szem előtt tartják a takarékoság elvét. A költségvetés végösszege körülbelül 22 millió leit tesz, tehát kétfélmillióval kevesebb, mint az elmúlt esztendőben.

Adomány. Özv. Szeles Andrásné részére N. N., Nagyvárad, 100 leit adott. Eljuttattuk.

Apróhirdetések

Lakás
szavanként 3 lei

1 szoba,
konyhas lakás azonnal kiadó. Nagyvárad, Str. Decebal 10. szám.

Két
szobás, fürdőszobás lakás kiadó március 1-re. Nagyvárad, Str. Vlahuta 44. szám.

Adás-vétel
szavanként 3 lei

Aki
magnaházat, bérházat, bármilyen ingatlant eladni, venni akar, keresse fel Popovics irodát, Nagyvárad, Vlahuta 6.

Eladó
a város minden részében magánházak, bérházak 8-10 százalékos nettó jövedelemmel, birtokok, szőlők, ültetők, malmok, gyárak, telek. Popovics ingatlanforgalmi iroda. — Nagyvárad, Str. Vlahuta 6. szám.

Sürgösen
eladó Miorita-utcában 700 m² méter telek, víz, villany van. Érdeklődni Popovics irodában, Vlahuta-u. 6. Nagyvárad.

Herbst
óra-, ékszerarúház, Rezele Ferdinand 3. szám, Nagyvárad, Doxa, Omega óra 800-1000 lei és feljebb. Schaffhausen óra 3000 lei. Arany karikagyűrűk 14 karátos aranyból. — Vaszek arany, ezüst, briliáns ékszereket, arany órákat.

Allást nyec
szavanként 2 lei

Ügyes
bejárónó felvétetik március 1-re. Nagyvárad, Str. Pasteur 13.

Allást keces
szavanként 1 lei

Háztartás
minden ágában jartas, római katolikus urinő, házvezetőnőnek menne plébániára. Szíves megkereséseket Bogsch Béláné, Nagyvárad, Str. Válcsele 1. címre kérem.

Mosást,
vasalást vállal Erzsi, Nagyvárad, Alexandri-utca 53. szám.

Különféle
szavanként 3 lei

Papiszabóság
Kovács, Cluj, Str. Regina Maria 20. — Jutányos árak.

LEGUJABB

Kormánytanácskozás volt a hadsereg felszerelésének kérdéseiről

A miniszteri értekezleten a külügyminiszter ismertette a Balkán-értekezlet elmaradásának okait is

Bucuresti. Saját tud. A miniszterelnökségen miniszteri értekezlet volt, Armand Călinescu helyettesminiszterelnök elnöklétével, amelyen részt vettek kivül Slavescu hadfelszerelési miniszter, Bujoiu nemzetgazdasági miniszter, M. Constantinescu pénzügyminiszter, Marinescu egészségügyminiszter, Ghelmegeanu közlekedésügyminiszter. A hadsereg felszerelésével kapcsolatos kérdéseket tárgyalták. Este újabb miniszteri értekezlet volt,

amelyen Călinescu, Slavescu, Bujoiu és Gafencu külügyminiszter vettek részt.

Az értekezlet gazdasági kérdéseket tárgyalt s megvizsgálta a hadfelszerelésügyi és hadügyminisztérium költségvetését is, ezenkívül Gafencu külügyminiszter ismertette az okokat, amelyek miatt a Balkán-szövetség bucuresti tanácskozását elhalasztották.

Az erdélyi magyarság beilleszkedése a Nemzeti Ujjászületési Arcvonalba

Bánffy Miklós gr. elnöklétével előkészítő bizottság alakult a módosítások és szabályzatok kidolgozására

Kolozsvár. Saját tud. A Magyar Kaszinó helyiségében szombaton délelőtt gr. Bánffy Miklós elnöklésével értekezletet tartottak az erdélyi egyházak és társadalmi intézmények vezetői. Az értekezlet résztvevői előtt gr. Bánffy Miklós ismertette azokat a körülményeket és feltételeket, melyek között ötödmagával egyezményt kötött január 27-én a kormánnyal a romániai magyarságnak a Nemzeti Ujjászületési Arcvonalba való belépésével kapcsolatban. Bejelentette, hogy magyar érdekekből vállalta azt a szerepet, amit a kormány rábízott s ezt csak addig óhajta betölteni, amíg a legelső alkalom adódik arra, hogy az erdélyi magyar nép saját maga válassza meg vezetőjét.

Bánffy Miklós után Vásárhelyi János ref. püspök szólalt fel, aki hangsúlyozta, hogy a magyarság összefogására nagy szükség van.

Ezután dr. Gyárfás Elemér volt szenátor emelkedett szólásra és kitért az egyezmény aláírásának részleteire. Kijelentette, hogy azonosítja magát Bánffy Miklós felfogásával és felkéri a jelenlegi elnököt, törekedjék arra, hogy munkássága eredményes legyen. Majd előkészítő bizottság kiküldését javasolta azoknak a módosításoknak a kidolgozására, hogy az Arcvonalban a magyarság működése gazdasági, politikai és társadalmi érdekeinek megvédelmére terén érvényesülhessen. Javaslatát az értekezlet elfogadta és dr. Kakuk János temesvári kiküldött felszólalása után a javasolt előkészítő bizottságot megalakította.

Bucuresti. Saját tud. A kormány meg egyezést létesített a romániai bulgár kisebbséggel, amelynek alapján a bulgárok belépnek a Nemzeti Ujjászületési Arcvonalába.

Pénteken, február 10-én a bulgár kisebbség képviselői megjelentek előbb Silviu Dragomir népkisebbségi miniszternél, akivel hosszan tárgyaltak a megegyezés kérdéséről s azután a kisebbségi miniszter kíséretében kihallgatáson jelentek meg Armand Călinescu helyettes miniszterelnöknél, aki létrehozta az egyezményt, amelyet a kormány részéről Armand Călinescu miniszterelnökhelyettes és Silviu Dragomir kisebbségi miniszter, a bulgárok részéről pedig Jordan Lefterof, Enciu Nicolof és Gh. Zogof irtak alá.

Az egyezmény szövege lényegileg egyezik a magyar és német népesorporttal kötött egyezmény szövegével, a különbség csupán annyi, hogy a bulgárok három helyet kapnak a Legfőbb Nemzeti Tanácsban.

Cserélek régi tárgyakat ujakra. Nagy választék

óra, ékszer, porcellán, kristály disztárgyakban. Ora és ékszerjavításokat vállal'ok. Ekszert veszek

HANS GIERLING

Nagyvárad, Nic. Iorga-utca 6 sz.

Nemzetközi bonyodalmakat okoz Hainan szigetnek a japánok által történt megszállása

Franciaország és Anglia tanácskozásokat kezdett a teendő lépések felől

Párizsból jelntik: Hainan szigetének váratlan megszállása — amelyről legutóbbi számunkban már röviden hírt adtunk — komoly aggodalmakat keltett angol és francia körökben. Különösen Franciaország távolkeleti érdekeit fenyegeti veszedelem a japánok önkényes lépése miatt. Hainan szigete ugyanis fontos katonai jelentőségű hely és mellette visz el a francia gyar-

matok felé vezető hajóút. Az is sérti Angliát és Franciaországot, hogy Japán csak Németországot és Olaszországot értesítette előzőleg arról a szándékaról, hogy el akarja foglalni a szigetet. Bonnet külügyminiszter az angol nagykozzettel együtt megvizsgálta a sziget elfoglalása után előállott helyzetet. Hír szerint tiltakozást intéznek a Japán kormányhoz.

India rövid időn belül visszavonul a Népszövetségtől

Londonból jelentik: Politikai körökben nagy meglepetést keltett az indiai újdellhi parlament javaslata, amely szerint India rövid időn belül előterjesztést küld a Népszövetség titkári hivatalához és bejelenti, hogy visszavonul a Népszövetségtől. A javaslatot 55 szavattal 44 ellen elfogadták.

A javaslatot azzal indokolják, hogy India nincs megelégedve Angliának palesztinai gyarmati politikájával és Anglia palesztinai intézkedései teljesen ellentétben állanak a népszövetségi alapokmány gyarmatügyi elgondolásaival. Továbbá Anglia nem tartja illő tiszteletben India kulturális és hagyományos szokásait.

Tovább robbannak az ir bombák

Leégett Manchesterben egy palota

A Scotlan Yard értékes névsor birtokába jutott. — Összeírják a Londonban tartózkodó iреket

Londonból jelentik: Manchesterben tűz ütött ki a város egyik legnagyobb ilatszertárának palotájában. Az épületen a tűz rövid negyedóra alatt úgy elhatalmasodott, hogy oltásra gondolni sem lehetett. A hatalmas tűztengerből robbanások is hallatszottak. A vizsgálat szerint a tüzet gyújtogatás okozta és a rendőrség feltevése szerint ezt a gyújtogatást is sorozatos bombamerényletek és robbanások tették követték el. A kár meghaladja a háromnegyedmillió angol fontot.

Anglia és London egész rendőrsége lázas ütemben folytatja a nyomozást a robbantók és merénylők kézrekerítésére. A Scotland Yard birtokába jutott az a névsor, amelyben az ir terroristák által halálraítéltek szerepelnek. A listán szereplő közéleti férfiak, rendőrtisztek őrizetére titkosrendőröket vezényeltek.

Londonban egyébként a legnagyobb titokban megkezdtek a fővárosban tartózkodó iреk összeírását. A londoni iреknek minden lépését figyelemmel fogja kísérni ezután az angol rendőrség.

LENGYELORSZÁG A ZSIDÓKÉRDÉS NEMZETKÖZI UTON VALÓ RENDEZÉSÉT SÜRGETI.

Varsóból jelentik: A lengyel lapok a zsidókérdéssel foglalkozva azt írják, hogy a lengyel kormány több ízben figyelmeztette a nyugati nagyhatalmakat, hogy nemzetközi uton rendezzék a zsidókérdést. Ha ez nem történik meg, — írják a lapok — akkor a lengyel kormány maga lát a kérdés megoldásához. Tulságosan régóta nyugtalanítja már az országot ez a kérdés és már megérett a megoldásra. Nemcsak Lengyelországban, hanem több európai állam kifejezett kívánsága ez, — mondják a lapok.

SZÍNHÁZ

Jövő szerdán kezdődik a Thália operettegyüttesének nyolcnapos ciklusa

Egészen kivételes érdeklődés előzi meg a Thália szerdán este induló nyolcnapos operetteciklusát.

Három nagyszerű ujdonságot mutat be ez alatt a nyolc nap alatt a kitünő társulat. Elsőnek Pierre Veber zenés vígjátékát: A hölgy hozzámm tartozik című ujdonságot hozzák, amelynek zenéjét a neves operettezeneszerző Eieemann Mihály szerezte. A második ujdonság egy operett, a címe: Nincs szebb, mint a szerelem. Szerzője Sándor Jenő, akinek nevéhez annyi sok operett sikerre fűződik. A harmadik bemutató egy revü-ujdonság. Szerzői: Szilágyi László, Harmath Imre és Márkus Alfréd. Mindhárom darab már Kolozsváron is színrekerült sorozatos előadásokban s így nyugodtan állíthatjuk róluik, hogy igazán szépségek.

Gondos, nagyszerű rendezésben, pazar szép kiállításban, remek szereposztásban kerül a nagyváradi közönség elé mindahárom ujdonság, s így minden remény meg van rá, hogy ez a nyolcnapos ciklus a teljes siker jegyében fog lezárni.

Péntek óta árusítja az elővételi pénztár a jegyeket s nagy érdeklődésre való tekintettel tanácsos helyekről elővételen gondoskodni.